

Palveluiden järjestämissuunnitelma ja talousarviokehys 2021

KH (22.6.2020)

Sisällys

1. Palveluiden järjestämisen lähtökohdat Nurmijärven kunnassa	4
1.1 Johdanto palveluiden järjestämissuunnitelmaan ja rullaavaan palvelutuotannon kehittämiseen	4
1.2 Kunnan organisaatorakenne 2021 ja palveluiden järjestämisen ohjaus	5
1.3 Kuntastrategia palveluiden järjestämisen taustalla.....	6
1.4 Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma NUUKA 2020-2026	8
1.5 Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet.....	11
1.6 Ostopalveluiden ohjaus.....	15
1.7 Muutokset väestössä ja palvelutarpeissa.....	17
2. Palvelutuotantokortit.....	19
2.1 Konsernipalveluiden palvelutuotantokortit	19
2.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelutuotantokortit	27
2.3 Ympäristötoimialan palvelutuotantokortit.....	36
2.4 Aleksia liikelaitoksen palvelutuotantokortti	43
2.5 Nurmijärven vesi liikelaitoksen palvelutuotantokortti	44
3. Talousarviokehys 2021.....	46
3.1 Talousarvion valmisteluprosessi ja aikataulutus	46
3.2 Talouskatsaus.....	47
3.3 Talousarvion 2021 valmistelun lähtökohdat Nurmijärvellä.....	48
3.4 Talousarviokehys 2021.....	49
4. Liitteet.....	57
Kuntastrategia 2018-2025	57
Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma (NUUKA)	57
Talousarvion laadintaohje 2021-2023.....	57

PALVELUIDEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT
NURMIJÄRVEN KUNNASSA

1. Palveluiden järjestämisen lähtökohdat Nurmijärven kunnassa

1.1 Johdanto palveluiden järjestämissuunnitelmaan ja rullaavaan palvelutuotannon kehittämiseen

Nurmijärven kunnan palvelutuotannon järjestämistä ohjaavat kuntastrategia sekä sitä toteuttavat ohjelmat. Vuosittain vahvistettavan talousarvion tehtävänä on taas osoittaa, miten kuntastrategian mukainen toiminta aiotaan järjestää ja rahoittaa.

Kunnalliset palvelut jakautuvat laaja-alaisesti eri osa-alueille varhaiskasvatuksesta ja kulttuuri-toiminnasta rakennusvalvontaan ja yleisiin yhteiskunnallisiin demokratiatehtäviin. Kunnallisten tehtävien moniulotteisuuden lisäksi kunnan toimintaympäristössä muutokset sekä palvelutarpeissa, että palveluiden tuotantotavoissa vaihtelevat nykypäivänä nopeasti. Myös taloudellisten resurssien rajallisuus ohjaa voimakkaasti palveluiden järjestämistä. Palveluiden järjestämisessä kuvaavaa onkin jatkuva tasapainon tavoittelu tuotettavien palveluiden ja käytettävissä olevien resurssien välillä.

Tehokkaalla palvelutuotannolla on merkittävä rooli kunnan kasvun kestävyden turvaamisessa. Erityisesti merkittävät ikärakenteen muutokset, yleinen väestön kasvu sekä kunnan maankäytön ja kaavoituksen kehittyminen edellyttävät palvelutuotannon tarkoituksenmukaisuuden säännöllistä arvioimista. Palvelutuotannon voidaan ajatella olevan tarkoituksenmukaista silloin, kun se täyttää tehokkaasti, riittävällä tavalla nykyiset palvelutarpeet ja skaalautuu tarvittaessa muuttuviin tarpeisiin ilman merkittäviä saneeraustoimia.

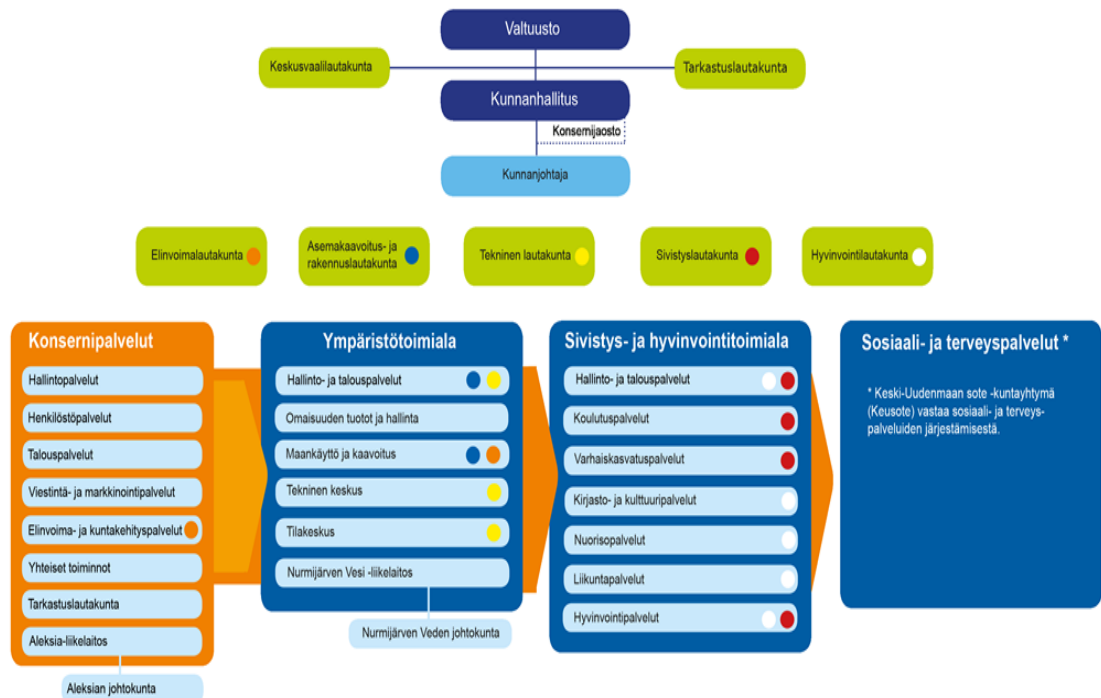
Palvelutuotannon tehokkuuteen vaikuttaa merkittävästi palveluverkko, joka kuvaa palveluiden fyysistä sijoittumista kunnassa. Tarkoituksenmukaisessa palveluverkossa tuotannon mitoitus on oikealla tasolla ja palvelujen käytännön järjestäminen ja ylläpito pystytään toteuttamaan kustannustehokkaasti. Käytännön työssä tämä tarkoittaa muun muassa henkilöstöresurssien tehokasta käyttöä ja toimitilojen ylläpitokulujen minimointia.

Kunta hyödyntää tuotannollisten joustojen aikaansaamiseksi myös alihankintasopimuksia tai niihin rinnastettavia sopimusjärjestelyjä. Tällaisia sopimuksen varaisia toimintoja ovat esimerkiksi koulukuljetukset, varhaiskasvatuksen palvelustelijärjestelmä tai kaavoitukseen liittyvät asiantuntijapalvelujen ostot.

Palveluiden järjestämissuunnitelmassa tehdään vuosittain yleistarkastelu kunnan palvelutuotannosta. Tarkastelulla tuotetaan tietoa kunnassa tuotettavista palveluista, palvelutuotannon toimivuudesta sekä palvelukysynnän ja tuotantotapojen muutoksista. Tulevaisuudessa tavoitteena on syventää palvelutuotannon tarkastelua palvelujen tuotteistuksen sekä toimitilojen ominaisuusluokittelun tuottaman tiedon pohjalta. Tässä vaiheessa palveluiden järjestämissuunnitelma kuvaa tuotantoa yleispiirteisesti samalla pohjustaen talousarviokehityksen taloudellisten resurssien jakamista.

Palvelutuotannon säännöllisen tarkastelun toimintaidea voidaan kuvata rullaavana palvelutuotannon kehittämisenä. Tällöin palvelutuotannon tarkastelu kytketään osaksi kunnan vuosittaista käyttötalouden ja investointien suunnittelutyötä. Tällä pyritään lyhentämään oleellisesti reagointiaikaa palvelutuotannon mukauttamistarpeisiin sekä lisäämään yleistä tietoisuutta kunnan palvelutuotannon kustannuksista ja vaikuttavuudesta. Käytännössä rullaavassa palvelutuotannon kehittämisessä tarkastelun kohteena on muun muassa toimitilojen kapasiteetti, käyttöasteet, ylläpitokulut, korjausvelka, käyttäjäturvallisuus, tilojen laadullinen palvelevuus ja varsinaisen palvelutuotannon yksikkökustannukset. Syvempi palvelutuotannon tarkastelu toteutetaan vuoden 2022 palveluiden järjestämissuunnitelmassa.

1.2 Kunnan organisaatorakenne 2021 ja palveluiden järjestämisen ohjaus

Kunnan organisaatio voidaan jakaa poliittiseen organisaatioon ja ammatilliseen organisaatioon. Poliittinen organisaatio rakentuu toimielimistä, joista ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttää valtuusto. Valtuuston toimivalta palveluiden järjestämisessä on strateginen, jota konkretisoi erityisesti valtuustossa vahvistettu kuntastrategia sekä vuosittain kuntastrategian toimeenpanoa heijastava talousarvio ja –suunnitelma. Valtuuston päättää myös merkittävistä kuntatason ohjelmista, joiden tehtävänä on konkretisoida kuntastrategian toteuttamista. Tällaisia ohjelmia ovat muun muassa Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma sekä maankäytön tavoiteohjelma.

Kunnanhallitus, lautakunnat ja liikelaitosten johtokunnat toimivat toimeenpaneovina toimieliminä. Kukaan lautakunta sekä liikelaitosten johtokunnat vastaavat alaisensa toimialan/liikelaitoksen palvelutuotannon järjestämisestä valtuuston määrittelemien periaatteiden mukaisesti. Lautakunnat asettavat tarvittaessa alaiselleen palvelutoiminnalle omia periaatelinjauksia, mutta kuitenkin niin, että ne ovat yhdensuuntaisia valtuuston päättämien kuntatason linjausten kanssa. Kunnanhallituksella on erityinen rooli toimielimenä valtuustoasioiden valmistelijana samalla vastaten yleisesti kunnan hallinnosta ja taloudesta.

Kunnan ammatillinen organisaatio jakautuu konsernipalveluiden toimialaan, ympäristötoimialaan ja sivistys- ja hyvinvointitoimialaan. Toimialat jakaantuvat edelleen tulosalueisiin, jotka on kuvattu yllä olevassa organisaatiokaaviossa. Toimialojen tehtävät kunnan palveluiden järjestämisessä on kuvattu luvun kaksi palvelutuotantokorteissa.

1.3 Kuntastrategia palveluiden järjestämisen taustalla

Valtuusto on vahvistanut Nurmijärven kuntastrategian kokouksessaan 28.2.2018 (KV14/2018) ajalle 2018-2025.

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Nurmijärven kuntastrategiassa ohjauksellinen painopiste on toiminnassa, kun taas talouden pitkän aikavälin tavoitteet on sisällytetty kuntastrategiaa toteuttavaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelmaan (NUUKA-ohjelma).

Kuntalain 110 §:n mukaan vuosittain vahvistettava talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Siten talousarvio on aivan keskeinen valtuuston toiminnan ohjauksen väline palveluiden järjestämisessä.

Nurmijärven kuntastrategiassa strategiset painopisteet on jaettu neljään seuraavaan teemaan:

1. Viihtyisä ja Turvallinen Nurmijärvi

Koko elämän kunta. Nurmijärvellä on kolme omaleimaista päätaajamaa: Klaukkala, Kirkonkylä ja Rajamäki. Yhdessä maaseutumaisten kylien kanssa ne tarjoavat monipuolisia asumisvaihtoehtoja eri elämäntilanteissa. Suunnittelemme ja kehitämme kunnan eri osa-alueita näiden omia luontaisia vahvuuksia ja ominaisuuksia hyödyntäen sekä esille nostaen.

Helppo muuttaa ja kotiutua. Tarjoamme koko ajan monipuolisia tontteja kilpailukykyiseen hintaan. Näin asukkaat voivat valita itselleen sopivan asumispaikan ja asuntotyyppin. Eri alueiden pitämiseksi elinvoimaisina ohjaamme uudisrakentamisen sijoittumista ja ajoittumista ottaen huomioon olemassa olevat palvelut.

Luonto lähellä ja liikkuminen turvallista. Helposti saavutettavat ja laadukkaat ulkoilureitit, ulkoilukuntapaikat sekä lähiluontokohteet lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä. Suunnittelemme ja rakennamme vaihteittain turvallisia ja esteettömiä kevyen liikenteen väyliä ja reittejä.

Huolehdimme alueiden ja ympäristön viihtyisyydestä sekä turvallisuudesta. Pidämme ympäristömme viihtyisänä ja siistinä sekä vaikutamme syrjäytymisen ehkäisemiseen monialaisella yhteistyöllä.

2. Sujuva arki

Nurmijärvellä on hyvä asua ja elää. Tavoittemme on, että kasvavien ja kehittyvien päätaajamiemme palvelut ovat helposti saavutettavia ja monipuolisia. Tarkastelemme koko kunnan palveluverkon ajantasaisuutta ja toimivuutta säännöllisesti.

Asukkaiden hyvinvointi on kunnalle tärkeää. Nurmijärvellä palvelut tukevat asukkaiden sujuvaa arkea ja hyvinvointia heidän omassa elinpiirissään eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Painopisteemme ovat kaikkien ikäryhmien osalta syrjäytymistä ennaltaehkäisevässä työssä ja varhaisessa tuessa. Tuemme kuntalaisten omatoimisuutta toimimalla matalan kynnyksen periaatteella yhteistyössä heidän kanssaan. Ikääntyvien kuntalaisten hyvinvointia edistämme kehittämällä heidän tarpeitaan vastaavia palveluja, muun muassa erilaisia asumisen ja palvelujen yhdistäviä ratkaisuja. Tarjoamme vapaa-ajan toimintaan ja harrastamiseen kattavan valikoiman

vaihtoehtoja eri-ikäisille kuntalaisille. Harrastaa voit yksin tai ryhmässä – osallistua itse tekijänä tai katsojana.

3. Yritysten kunta

Vetovoimatekijämme ovat hyvä sijainti ja saavutettavuus sekä kyky vastata laajentuvien ja kasvavien yritysten tarpeisiin tarjoamalla riittävän suuria ja edullisia yritystontteja. Tuotamme yritysten tarvitsemat palvelut nopeasti ja tehokkaasti kuntaorganisaation sujuvalla yhteistyöllä. Aloittavien ja jo toimivien yritysten neuvonta on helposti saatavilla ja tarjoaa yhteistyöverkoston kautta monipuoliset ja laaja-alaiset, yrittäjälle ilmaiset palvelut.

4. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Ylpeys työstä ja sitoutuminen näkyvät päivittäisessä toiminnassamme. Asiakaslähtöisen ja laadukkaan palvelun lähtökohtana on henkilöstömme ammattitaito, osaaminen ja hyvä palvelu-asette.

Toimimme yhteisten pelisääntöjen mukaisesti ja tulevaisuutta ennakoiden. Kehitämme jatkuvasti toimintatapojamme ja prosessejamme.

Tuotamme palveluidemme laadun työntekijän ja työnantajan molemminpuolisella arvostuksella, luottamuksella ja joustavuudella. Huolehdimme terveellisestä ja turvallisesta työympäristöstä. Tavoitteenamme on olla vetovoimainen ja haluttu työnantaja.

5. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Nurmijärvi on asukkaidensa kunta. Tuomme kunnan toiminnan lähelle kuntalaista vahvistamalla kuntalaisten mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja osallistumiseen. Kuulemme ja kuuntelemme toisiamme. Toimimalla vuorovaikutteisesti rakennamme yhteistyötä kuntaorganisaation, päätöksentekijöiden, kuntalaisten sekä muiden sidosryhmien välille. Viestimme näkyvästi ja kiinnostavasti nostaen esille hyviä esimerkkejä toiminnastamme ja vahvistamme myönteistä kuntakuvaa.

6. Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Kunnan hyvä johtaminen perustuu vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden ja kunnan viranhaltijajohdon vastuulliseen toimintaan sekä toimivaan yhteistyöhön ja työnjakoon. Huolehdimme myös, että kuntaorganisaation rakenne vastaa tulevaisuuden tarpeita. Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt täydentävät kunnan palveluja. Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.

1.4 Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma NUUKA 2020-2026

Nurmijärven kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 28.2.2018 uuden kuntastrategian vuosille 2018-2025. Kuntastrategian terve talous ja linjakas päätöksenteko osa-alueeseen on sisällytetty kunnan talouden kestävyys turvaamista koskevat tavoitteet, joita kuntastrategiassa on kuvattu seuraavasti:

- Varmistamme, että taloutemme on myös pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla, jotta voimme huolehtia kuntalaistemme hyvinvoinnista. Kehitämme talouden ja toiminnan ohjausjärjestelmäämme tukemaan tiedolla johtamista.
- Käyttötalouden kustannuskehitys ei ylitä verotulojen kasvuprosenttia. Sopeutamme asteittain kunnan investointien tason vastaamaan kunnan talouden kantokykyä.

Valtuusto on kuntastrategiassa esitettyjen linjausten pohjalta vahvistanut 12.6.2019 kokouksessaan Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelman (NUUKA-ohjelma) vuosille 2020-2026.

Ohjelman tavoitteena on siten huolehtia kunnan talouden kestävydestä ensin hidastamalla velkaantumista ja kääntämällä lopulta lainakannan kehitys laskuun. Velkaantumiskehityksen katkaiseminen tarkoituksena on välttää kunnan ajautumista perinteiseen, palveluiden laaja-alaista karsimista korostavaan talouden tasapainottamiseen, ehkäistä tarvetta verotusasteen merkittäväle kiristämiseksi sekä turvata pitkällä aikavälillä kunnan riittävä taloudellinen kantokyky kasvu tukevien investointien toteuttamiseksi ja palvelutoiminnan laadun varmistamiseksi.

Käytännön toiminnassa ohjelma ohjaa kunnan investointien asettamista, käyttötalouden resurssointia sekä tulorahoitusohjelman vahvistamiseen liittyviä toimia vuosittaisessa talousarviovalmistelussa. Talousarvio laaditaan siten, että yksittäiset talousarviovuodet niin määrärahojen jaon, kuin myös toiminnallisten tavoitteiden osalta ovat linjassa ohjelmassa asetettujen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.

Investointikehitys eli investointien enimmäismäärä määritellään vuosittain ja samanaikaisesti investointien tulorahoitus pyritään maksimoimaan käyttötalouden menokasvu hillitsemällä kohdennetuilla toimenpiteillä. Myös tulorahoitusohjelman vahvistamisen mahdollisuuksia tarkastellaan säännöllisesti talousarviovalmistelun yhteydessä investointien riittävän tulorahoituksen varmistamiseksi.

Toimenpiteitä tullaan siis kohdistamaan ohjelman voimassaolon aikana sekä palvelutuotannon tuottavuuden edistämiseen ja verorahoituksen vahvistamiseen, että investointitason samanaikaiseen laskemiseen. Investointitason laskeminen edellyttää priorisoimista ja arvovalintojen tekemistä risteävien investointitarpeiden välillä. Erityisesti yhteisen näkemyksen muodostaminen kunnan palveluverkosta ja infrarakentamisen fokuksinnasta edesauttavat investointien saattamista kestäväle tasolle.

Ohjelmassa kunnan lainamäärän kestävä enimmäistason on arvioitu olevan vuoden 2026 loppuun mennessä enintään 187 milj. euroa. Tätä ennen kunnan velkaantumisen ennakoidaan jatkuvan, mutta rauhoittuvan aikaisemmasta selvästi lähivuosien aikana.

Asetetun lainakantatavoitteen tarkoituksena on ohjata kunnan toiminnan järjestämistä siten, että kunnan talous vahvistuu ohjelman käynnistymishetken lähtötasosta oleellisesti. Talouden vahvistumista voidaan mitata useilla eri mittareilla. Lainakannan kehitys itsessään kuvaa taloustavoitteen toteutumista ohjelman voimassaolon aikana, mutta sen lisäksi taloustavoitteen seurannassa on tarpeen kiinnittää huomiota investointien rahoitusvahvuuden, vakavaraisuuden sekä käyttötalouden kehittämiseen. Kunnan talouden vahvistumista seurataan NUUKA-ohjelman mukaisesti seuraavien tunnuslukujen kehityksen kautta:

Tunnusluku	Lähtötaso (TP2018)	Tavoitetaso	Ajoitus
Lainakanta	169,2 milj. euroa	187,0 milj. euroa	2026 mennessä
Investointien tulo-rahoitusprosentti	23,3 %	80-115%	2023-2026
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20,3 milj. euroa	ko. rahavirta >0 euroa	2023-2026
Vuosikate/poistot %	36 %	keskimäärin >100%	2020-2026
Omavaraisuusaste	37,8 %	>50%	2026 mennessä
Suhteellinen velkaantuneisuus	87,8 %*	<60%	2026 mennessä

*Vuoden 2018 suhteellisen velkaantuneisuuden tunnuslukuun on korjattu tunnuslukua vääristävä kunnan ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän välisen kirjanpidollisen kuittausmenettelyn vaikutus.

Kunnalle tärkeiden investointien rahoituspohjan turvaamiseksi NUUKA-ohjelman toteuttamisen lähtökohdaksi on päätetty valita skenaario kolme (eri skenaariot esitetty NUUKA-ohjelman luvussa 3.1.2), sillä poikkeuksella, että kunnallisveroprosenttia korotettiin 0,25 prosenttiyksikköä ja 0,25 kunnallisveroprosenttiyksikköä vastaava verotulon lisäys kohdistettiin kiinteistöverotukseen. Yleinen kiinteistöveroprosentti nostettiin 1,18 prosenttiin, vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,48 prosenttiin, muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,18 prosenttiin sekä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,30 prosenttiin.

Kaikkiin NUUKA-ohjelman skenaarioihin sisältyy perusoletuksen kunnan käyttötalousmenojen kasvukehityksen hidastamista koskevat tavoitteet, jotka määritellään vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä.

Ohjelman toteuttamisen lähtökohdaksi valitun skenaarion kolme on arvioitu talouden painelaskelmien perusteella mahdollistavan keskimäärin noin 28,1 milj. euron bruttoinvestointitason vuodessa ohjelmakaudella 2020-2026. Tämä merkitsee NUUKA-ohjelmaa edeltäneen investointien 10-vuotishjelman sopeuttamista keskimäärin 23,0 milj. euroa vuodessa. NUUKA-ohjelman luvussa 3.1.3 on asetettu erilliset periaatelinjaukset investointien priorisoinnille.

Taloustavoitteen lisäksi ohjelmassa on asetettu toiminnallisia periaatelinjauksia (ks. NUUKA-ohjelma luku 4) sekä prosessitavoitteita hallinnollisten ja palvelutuotannollisten toimintojen kehittämiseksi (ks. NUUKA-ohjelma luku 3.2). Periaatelinjaukset ja prosessitavoitteet tukevat osaltaan NUUKA-ohjelmassa asetun lainakantatavoitteen toteuttamista. Erityisesti tiedolla johtamiseen kytkeytyvillä prosessitavoitteilla pyritään pysyvään, ohjelmakauden yli vaikuttavaan toiminnan ja talouden suunnittelukulttuurin muutokseen. Pitkäjänteinen talouden hoito edellyttääkin erityisesti palveluverkkoon ja toimipaikkakohtaiseen palvelutuotantoon liittyvien perustietojen monipuolistamista toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arvioimiseksi.

NUUKA-ohjelman toteuttamissuunnitelma

Tavoite	Vastuu	Aikataulu
Taloustavoitteet		
Lainakantatavoite	Toimialat, toimielimet, liikelaitosten johtokunnat	2026 mennessä
Prosessitavoitteet		
Tuotepohjainen toiminnanohjausmalli	Toimialat	2019-2021
Rullaava palveluverkkosuunnitelma	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2019-2021
Toimitilojen salkutus	Ympäristötoimiala	2019
Investointien suunnittelusapluuna	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala	2020
Palveluverkkosuunnitelman laadinta	Toimialat	2019-2020
Konsernitoimintojen kehittäminen	Konsernipalvelut	2019-2020
Periaatelinjaukset		
Omaisuuksien myynti, hankinta ja kiinteistöjen jalostus	Hallitus, konsernipalvelut, ympäristötoimiala	Koko ohjelmakausi
Maapolitiikka ja kaavoitus	Konsernipalvelut, ympäristötoimiala, ao. toimielimet	Koko ohjelmakausi
Palveluverkon kehittäminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Henkilöstölinjaukset	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Harkinnanvaraisten palvelujen tarkistaminen	Toimialat, toimielimet, liikelaitokset	Koko ohjelmakausi
Ohjelman voimassaoloaika 2020-2026		
Valtuustokaudet, joille ohjelman voimassaolo asettuu:		
1.6.2017-31.5.2021 (nykyinen)		
1.6.2021-31.5.2025		
1.6.2025-ohjelma päättyy 31.12.2026		

1.5 Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet

Palveluverkon kehittämisen tavoitteet ovat pitkän aikavälin yleisiä linjauksia, jotka ohjaavat kunnan palveluiden järjestämistä ja tuottamista. Asetettuja tavoitteita noudatetaan kunnan palveluiden järjestämisen suunnittelussa ja palvelutuotannon yleisessä kehittämisessä. Valtuusto on kokouksessaan 25.3.2020 (KV25/2020) vahvistanut kunnan palveluverkon kehittämiselle seuraavat tavoitteet:

1. Varhaiskasvatus-, perusopetus- ja mahdollisesti lukiopalvelut sekä kirjasto-, nuoriso- ja vapaa-ajan palveluita ohjataan taajamissa kampuksille.
  - Kampus voi muodostua myös lähekkäin sijaitsevien palveluiden verkostosta.
2. Uudisrakentamisessa sekä saneeraamisessa suositaan monikäyttöisyyttä sekä tilatehokkuuden nostoa.
  - Uudiskohteen täytyy pitkällä aikavälillä olla vanhaa kohdetta taloudellisempi.
  - Toimitilasuunnittelussa tulee huomioida monipuolinen käyttäjäkunta sekä tilojen rakenteellinen muuntojoustavuus.
3. Kouluista ja päiväkodeista muodostetaan hallinnollisesti suurempia yksiköitä
  - Koulujen osalta tavoitteena on yhdistää tällä hetkellä luottamusrehtoreiden johtamat kouluyksiköt isompien kouluyksiköiden virkarehtoreiden johdettaviksi.
  - Päiväkotien osalta yksiköt muodostetaan niin, että päiväkodin johtajalla on johdettavana useampi hallinnollinen yksikkö.
4. Peruskorjattavien kiinteistöjen kohdalla arvioidaan toimipisteen tarvetta tulevaisuudessa ja verrataan peruskorjauksen kustannusta uuden rakentamiseen.
5. Luovutaan kiinteistöitä, jotka eivät palvele kunnan ydintoimintoja.
6. Koulujen tavoitekoko alakoulujen osalta on 1 - 2 sarjainen koulu.
  - Alakoulut pidetään lähipalveluina
  - Koulun minimikoko on 60 oppilasta
7. Päiväkotien koko on 3 - 5 -ryhmäinen. Tavoitteena pidemmällä aikavälillä 10-ryhmäiset päiväkodit.
  - Isot päiväkodit sijoitetaan hyvien kulkureittien varrelle.

Edellä kuvattujen tavoitteiden lisäksi valtuusto on kokouksessaan 12.6.2019 (KV50/2019) osana NUUKA-ohjelmaan vahvistanut muita palveluiden järjestämistä ja omaisuuden hallintaa ohjaavia periaatelinjauksia. Alla esitetyt linjaukset täydentävät palveluverkon kehittämisen tavoitteita:

1. Omaisuuden myynti, hankinta ja kiinteistöjen jalostus

Strategisesti merkitykseltään vähäisestä ja/tai heikosti tuottavasta omaisuudesta luovutaan:

- Tarpeettomista/tyhjiä kiinteistöistä ja rakennuksista luovutaan välittömästi.

- Yleishyödyllisestä toimintaa varten kunta luovuttaa tiloja palvelutuotannon käytössä olevista tiloista, esim. koulut, päiväkodit, hallintorakennukset tms. Yksin vastikkeetta tai vähäistä vuokraa vasten luovutetuista kohteista luovutaan.
- Kunnan toimitilat salkutetaan ja maaomaisuus luokitellaan. Selvitetään jokaisen kehitettävän kiinteistön osalta kiinteistöjen jalostamisen mahdollisuudet (esimerkiksi: puretaan rakennukset ja myydään tontti, myydään kohde sellaisenaan, puretaan kohde ja rakennetaan tontille kunnan palveluverkon kannalta optimi uudiskohde jne.)

Kunnan omaisuuden hankkimisen tulee perustua kuntastrategiaan ja vuotuiseen talousarvioon. Toimitilojen hankinta tulee perustella taloudellisesti. Kunta liittyy osakkaaksi yhtiöihin tai perustaa yhtiöitä ainoastaan silloin, kun se on taloudellisesti järkevää, ei sisällä merkittäviä riskejä ja edistää kuntastrategian toteuttamista. Irtaimiston hankkimisen tulee perustua olemassa oleviin hankintasopimuksiin. Leasing-rahoituksen käyttäminen irtaimen omaisuuden hankkimisessa tulee ennen tilauksen tekemistä ilmoittaa talouspalveluille.

2. Maapolitiikka ja kaavoitus

Kunta pyrkii turvaamaan tonttutuotannon ja omien tarpeidensa mukaisen toiminnan omistamalla riittävän ja oikein kohdentuvan maaomaisuusreservin. Riittävällä maanomistuksella voidaan ohjata asemakaavoitusta sekä asemakaavan oikea-aikaista toteutumista ja saada maan arvonnousu kaupungin omaan käyttöön.

Maan hankkiminen on maapolitiikan keskeisiä tehtäviä ja maanhankintaan tulee varata riittävästi resursseja sekä toteuttaa hankintaa suunnitelmallisesti riittävän pitkällä aikajänteellä yleiskaavoihin ja maankäytön toteuttamisohjelmaan pohjautuen sekä riittävän pitkällä aikajänteellä. Maanhankinta tulee tarvittaessa turvata käyttäen kaikkia lainsäädännön mahdollistamia maanhankintatapoja, objektiivisia ja ennustettavia menettelyitä ja periaatteita käyttäen.

Kunnan alueelliselle kehittämiselle tulee valita selkeä painopiste siten, että resursseja ei liiaksi hajauteta.

3. Palveluverkon kehittäminen

Merkittävin osa kunnan palvelutuotannon säästö-/tuottavuuspotentiaalista nojautuu kunnan palveluverkon kehittämiskäytäntöihin. Historiassa tapahtuneen nopean väestön kasvun aikaan palveluverkkoa on jouduttu laajentamaan nopeasti, toimitilojen ja tuotannon välisten tuottavuustekijöidenkin kustannuksella. Nykypalveluverkon muodostumiseen on esimerkiksi kouluverkon osalta vaikuttanut oleellisesti myös kuntaan aikoinaan rakennettu kansakouluverkko.

On tyypillistä, että eri ajanjaksoilla kuntalaisten palvelutarpeet ja kunnan elinvoimaa koskevat kehittämisintressit vaihtelevat. Tästä johtuen säännöllinen palveluverkkotyö nousee korostuneeksi ja erityisesti silloin, kun palveluiden tuottamiseen osoitettu resurssipohjan osoittautuu tarpeisiin ja odotuksiin nähden liian heikoksi. Kunnassa käynnistetyn palveluverkkoselvityksen tavoitteena on tuottaa riittävä tieto tarvittavien palveluverkkopäätösten tekemiseksi.

Palveluverkon kehittäminen on pitkäjänteistä toimintaa ja investointien jaksottamisen myötä palveluverkon rakentaminen suunniteltuun muotoonsa kestää vuosia.

Palveluverkon kehittämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Tiivistetään nykyistä palveluverkkoa (päiväkodit ja koulut suuremmiksi kokonaisuuksiksi, samalla huomioiden yhtenäiskouluajattelu ja alkuluokkatoiminta, luovutaan epäkelvoista tiloista, karsitaan puisto- ja urheilualueiden määrää, jne.).
- Tehostetaan koko kuntatasolla tilojen käyttöä tilatehokkuutta lisäämällä ja käyttöastetta parantamalla. Esimerkiksi mahdollisissa keskittämispäätöksissä kunnan kaikkien toimitilojen yhteenlaskettu pinta-ala tulee laskea ja tilojen määrän vähentyä. Tuotannon siirtymisen perusteella tyhjentyneistä kohteista luovutaan tai kohde jalostetaan palveluverkon kannalta tarkoituksenmukaiseen käyttöön, esim. palvelutarpeiden kasvun edellyttämän kapasiteetin kasvattamiseksi.
- Uudiskohteiden ja laajojen peruskorjaus-/perusparannuskohteiden tulee lähtökohtaisesti palvella monipuolisesti erilaisia toimintoja (tilojen monikäyttöisyysvaatimus).
- Investointipäätöksissä selvitetään eri toteutusvaihtoehtojen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset.

4. Henkilöstölinjaukset

Kunnan palvelutuotanto on vahvasti henkilöstövaltaista tulevaisuudessakin, vaikka esimerkiksi digitalisaation eteneminen tehostaa monin tavoin tiedon käsittelyä ja toimintatapoja. Henkilöstömenot muodostavat noin 27 % kunnan käyttötalouden toimintamenoista. Henkilöstömenojen hallinnan keinoja on tarkasteltava osana kestävästä talouden kehityksestä. Tavoitteena on, että henkilöstö osallistuu, luottaa ja sitoutuu kestävään talouden hallintaan.

Henkilöstösuunnittelu

Henkilöstösuunnittelussa tavoitteena on kattaa palvelutarpeet henkilöstömäärää kasvattamatta. Aktiivinen ja jatkuva henkilöstösuunnittelu on johdon ja esimiesten työkalu. Henkilöstösuunnittelun tarkoituksena on varmistaa, että henkilöstön määrä ja rakenne on kohdentunut palvelutuotannon tarpeiden ja toimintaympäristön muutosten suuntaisesti. Henkilöstösuunnitteluun sisältyy esimerkiksi henkilöstön määrään ja rakenteeseen, työn tavoitteisiin, tehtäväkuviin, työn hintaan, työaikaan, suorituksen johtamiseen, palkitsemiseen ja osaamisen kehittämiseen liittyvät prosessit ja suunnitelmat. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan myös vaihtuvuus ja eläkepoistuma (keskimäärin 35 hlöä/v.) vaikutukset.

Toiminnan ja palvelujen muutostilanteissa henkilöstövaikutusten huolellinen arviointi ehkäisee henkilöstömenojen kasvua.

Kuntari –henkilöstöraportointi vahvistaa esimiesten talouden hallintaa ja henkilöstöressurssien käytön suunnitelmallisuutta.

Tarvittavia vakanssi- ja tehtävämuutoksia tehdään hallintosäännön mukaisin toimivaltuuksin. Talousarvioesitykseen sisältyvään henkilöstösuunnitelmaan kootaan esitykset perustettavista uusista perustettavista viroista ja työsuhteisista tehtävistä sekä alustavana suunnitelmana taloussuunnitelmavuosille. Esityksiä tehdään vain silloin, jos tehtävä- tai vakanssimuutoksilla ei voida tuottaa riittävää resurssia palvelun tuottamiseen.

Henkilöstön lomautukset voivat tuottaa säästöjä palkkakuluissa ainoastaan lyhyellä aikavälillä, yhden talousarviovuoden aikana. Kunnan palvelutuotannolle lomautukset tarkoittavat kuitenkin aina pitkäaikaisia häiriöitä ja ovat siksi ristiriidassa palvelujen jatkuvuuden ja saatavuusvaatimusten kanssa. Tämän vuoksi lomautuksia ei esitetä kestävän talouden hallintakeinoksi.

Rekrytointi

Rekrytointilupamenettelyn tarkoituksena on vahvistaa henkilöstöressurssien suunnitelmallista ja taloudellista käyttämistä. Lupa tarvitaan kaikkien vakituisten virkojen ja tehtävien sekä yli 12 kk kestävien sijaisuuksien täyttämiseen, lukuun ottamatta valtuuston talousarviossa hyväksymiä ja henkilöstösuunnitelmaan sisältyviä virkoja ja tehtäviä.

Ennen rekrytointiluvan hakemista rekrytoiva esimies selvittää lisätyön tarjoamismahdollisuudet vastaavassa osa-aikatyössä oleville sekä työnjaon muuttamisen, muiden tehtäväjärjestelyjen, sisäisen työkierron ja osatyökykyisten uudelleensijoittumisen mahdollisuudet. Rekrytointilupahakemukseen kirjataan tämän jälkeen taloudelliset ja toiminnalliset perusteet tehtävän täyttämiseksi.

Kunnan johtoryhmä käsittelee avoimeksi tulevien vakanssien rekrytointia sopimallaan tavalla. Rekrytointiluvat myöntää tämän jälkeen toimialajohtaja. Valtuuston tai kunnanhallituksen valinnan piiriin kuuluvien virkojen ja tehtävien rekrytointiluvista päättää kunnanhallitus päättäessään niiden haettavaksi julistamisesta.

Työn tuottavuus

Kunnan henkilöstö työskentelee useissa työaikajärjestelmässä kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaisesti. Tämän monimuotoisuuden rinnalla halutaan edistää työn joustavuutta sekä työntekijän että työnantajan kannalta.

Tavoitteena on, että kunnan omilla päätöksillä ei lisätä sijaisuus- ja tehtävämuutostarpeita tuotavia poissaoloja työstä, virka- ja työehtosopimuksiin ja lainsäädäntöön perustuvien poissaolojen lisäksi.

Johto ja esimiehet vastaavat siitä, että työpaikalla työn tavoitteet ja työnjako on selkeästi määritelty. Suorituksen johtamisen prosesseja kehitetään selkeämmiksi.

Kuntari –henkilöstöraportointi mahdollistaa toteutuneen työpanoksen (HTV3) seurannan ja analysoinnin.

Työkykyjohtamisessa tavoitteena on vähentää edelleen työkyvyttömyydestä johtuvia poissaoloja sekä nopeuttaa työntekijän paluuta sairauslomalta takaisin työhön aktiivisen työkyvyn tuen keinoja käyttäen.

5. Harkinnanvaraisten palvelujen tarkistaminen

Kunnassa tuotettavat palvelut voidaan jakaa lakisääteisiin palveluihin sekä harkinnanvaraisiin palveluihin. Lakisääteisiä palveluja ovat esimerkiksi perusopetuslaissa, varhaiskasvatuslaissa ja maankäyttö- ja rakennuslaissa kunnalle säädetyt palvelutehtävät. Harkinnanvaraisia palveluja ja avustuksia ovat esimerkiksi liikunta- ja puistoalueiden ylläpitoon liittyvät tukitoimet tai yhdistystoiminnan tukemiseen liittyvät avustukset. Joskus rajapinnat lakisääteisten palvelujen ja har-

kinnanvaraisten palvelujen välillä voivat hämärtyä, sillä usein näitä palveluja tuotetaan rinnakkain osana yhtenäistä palveluprosessia tai sitten kunta on voinut omaehtoisesti nostaa tuotettavan palvelun laatutasoa lain edellyttämien sisältö- ja laatuvaatimusten ylitse.

Kunnan tulee ensisijaisesti turvata laista tulevien peruspalvelujen riittävä rahoituspohja. Mikäli kunnan taloudellinen tilanne on heikko, tulee mahdollisia sopeuttamistoimia kohdistaa harkinnanvaraisiin palveluihin. Kunnan peruspalvelujen ja niitä tukevien investointien rahoituspohjan turvaamiseksi, kunnan harkinnanvaraiset palvelut on syytä kartoittaa toimialoittain ja pohtia mahdollisesti resursoinnin uudelleen kohdentamista lakisääteisiin palveluihin. Tämä voi tarkoittaa joko kokonaan luopumista harkinnanvaraisesta palvelusta tai niihin kohdistettujen määrärahojen laskemista.

Tämän perusteella tarkastelu on syytä ulottaa esimerkiksi yhteisöille myönnettäviin avustuksiin (esim. Rajamäen uimahallin seniorikorttiavustus, yksityistieavustukset, toimintatukiavustukset) tai laista nousevien palvelujen omaehtoiseen lisäresursointiin (varhaiskasvatuksen mitoitus, yksityisenhoidon tuen kuntalisä, A2-kielen opetuksen järjestäminen perusopetuksessa, kuljetuspalveluiden myöntämisperiaatteet).

Harkinnanvaraisten palvelujen osalta selvitetään niiden talousvaikutukset ja muut vaikutukset kunnalle ja palvelujen käyttäjille

1.6 Ostopalveluiden ohjaus

Nurmijärven kunta hyödyntää palveluiden järjestämisessä markkinoita sekä alueellisia yhteistyömuotoja. Hankintasopimuksiin perustuvissa ostopalveluissa, kuten koulukuljetuksissa ja katujen kunnossapidossa, toiminnanohjausta toteutetaan hankintasopimuksen kautta. Hankintasopimuksissa on määritelty muun muassa tuotteet ja palvelut, niiden ostohinnat, laatuvaatimukset sekä toimitusehdot. Ostotarve määritellään toimialalla ja ostojen mitoitus tulee sovittaa valtuuston vahvistamaan talousarvioon.

Alueellisen yhteistyön muotoja ovat muun muassa kuntayhtymämuotoinen toiminta, joista Nurmijärven kunnalle merkittävämpiä ovat Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri –kuntayhtymä sekä osakeyhtiömuotoinen yhteistoiminta, kuten jätehuollon palveluita tuottava Kiertokapula Oy sekä elinkeinoelämän kehittämis- ja tukitoimintoja tuottava Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy.

Kuntayhtymä- ja osakeyhtiömuotoisessa toiminnassa yhteistyö perustuu varsinaista ostotoimintaa ohjaavan sopimuksen lisäksi myös kunnan osakkuuteen yhteisössä. Tämän perusteella ostopalveluiden ohjausta tehdään myös kunnan omistukseen perustuvan omistajaohjauksen kautta.

Kunnan omistajaohjausta yhteisöissä toteutetaan käytännössä siten, että sekä luottamushenkilöitä että virkaorganisaation edustajia on nimettyä yhteisöjen toimielimiin ja yhteistyöryhmiin. Tällaisia toimielimiä ovat esimerkiksi yhtymähallitus, yhtymävaltuusto ja osakeyhtiön hallitus. Lisäksi on erikseen nimetty eri yhteisöihin yhtiökokousedustat, joiden tehtävänä on osaltaan edustaa kuntaa yhtiökokouksissa.

Ostopalveluiden ohjauksen kannalta on oleellista arvioida säännöllisesti yhteistyön kannattavuutta kunnalle, jota voidaan mitata sekä laadullisesti että taloudellisesti. Hankintasopimuksen

varaiseen yhteistyöhön voidaan vaikuttaa erityisesti aktiivisen sopimuseurannan ja laadukkaan kilpailutustyön kautta. Silloin kun yhteistyö perustuu hankintasopimuksen lisäksi kunnan omistukseen, on ostopalveluiden tarkoituksenmukaisuutta arvioitava myös omistajapoliittisena kysymyksenä. Tällöin tarkastellaan hankittavien palveluiden lisäksi omistamiseen liittyviä laajempia tekijöitä yhteistyön mahdollisuuksista ja vahvuuksista, heikkouksiin ja uhkiin.

1.7 Muutokset väestössä ja palvelutarpeissa

Nurmijärvi on 2020-luvulla yli 43 000 asukkaan koti. Kasvu on ollut melkoista ja Nurmijärven väestö on kaksinkertaistunut neljässäkymmenessä vuodessa (vuodesta 1977 vuoteen 2019). Kunnan kasvuvauhti on ollut KUUMA-seudun nopeimpia ja myös koko maan tasolla merkittävää. Väestönkasvun vauhti on kuitenkin vaihdellut voimakkaasti vuosien varrella – Nurmijärvi muiden KUUMA-kuntien tavoin sykkii pääkaupunkiseudun pulssin mukana. Huomionarvoista on kuitenkin se, että Nurmijärvi on sekä määrällinen että laadullinen kasvukunta riippumatta talouden suhdannevaihteluista, alueiden kiihtyvistä eriytymiskehityksestä, syntyvyyden merkittävästä laskusta, väestön ikääntymisestä tai Järvenpää-ilmioista.

Nurmijärvi profiloituu edelleen 2020-luvulla lapsiperheiden kotipaikkana, mutta samaan aikaan syntyvyys Nurmijärvellä on merkittävästi pienentynyt vuodesta 2006 alkaen ja kunnassa asuvien lasten (0-14-vuotiaat) määrä on myös merkittävästi vähentynyt 2010-luvulla. Samaan aikaan Nurmijärvellä asuu kasvava nuorten aikuisten (20-30-vuotiaat) sekä ikääntyvien (+65 -vuotiaat) joukko. Myös asutokuntien lukumäärä on ollut kasvussa ja asutokuntien keskikoko laskussa läpi 2000- ja 2010-lukujen. Edellä kuvatun kehityksen ennustetaan jatkuvan samansuuntaisena myös lähitulevaisuudessa.

Väestö- ja ikärakenteen muutos vaikuttavat palvelujen kysynnän painotuksiin, talouden liikkumavaraan ja edelleen henkilöstötarpeiden muutoksiin. Kuntien näkökulmasta yksi suurimmista haasteista on syntyvyyden aleneminen ja lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Syntyvyyden aleneminen pienentää osaltaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laskennallista palvelutarvetta samalla kun nettomuutto ei ehdi paikata muodostunutta lovea. Väestön ikääntyminen kasvattaa puolestaan sosiaali- ja terveystalouden tarvetta siitä huolimatta, että terveet elinvuodet ovat lisääntyneet ja sen myötä myös vanhuus on siirtynyt myöhemmäksi. Lisäksi Nurmijärven kasvavan nuorten aikuisten ikäryhmän palvelutarve tulee ottaa huomioon.

Edellä kuvatun kehityksen suuntaa arvioidaan vuosittain kunnan väestölaskelmien päivittämisen kautta. Kunnan väestölaskelma on menneen kehityksen ja todennäköisen tulevaisuuden perusteella tehty arvio, joka perustuu sen hetkiseen parhaaseen mahdolliseen olemassa olevaan tietoon. Kunnan väestölaskelmien taustalla vaikuttaa Tilastokeskuksen uusin virallinen väestöennuste. Lisäksi laskemissa otetaan huomioon kunnan vireillä olevat ja alkaviksi arvioidut asuinrakentamishankkeet. Väestölaskelmissa pyritään myös ennustamaan yhteiskunnallisten muutostekijöiden tulevaa suuntaa muun muassa kaupungistumisen, väestön ikääntymisen, asutokuntien koon pienenemisen, syntyvyyden alenemisen, asumispreferenssien muutoksen, rakentamisen trendien sekä talouden tilan osalta.

vuosi 2019	väkiluku	väestönkasvu lkm	väestönkasvu%
Nurmijärven väestölaskelma	43 149	484	1,1
Tilastokeskuksen uusin ennuste	42 878	213	0,5
Toteutunut (Tilastokeskus)	42 993	328	0,8

vuosi 2019	syntyneet	kuolleet	luonnollinen väestönkasvu
Nurmijärven väestölaskelma	374	258	116
Tilastokeskuksen uusin ennuste	371	256	115
Toteutunut (Tilastokeskus)	390	277	113

vuosi 2019	0-14-vuotiaat	15-64-vuotiaat	65- vuotiaat
Nurmijärven väestölaskelma	8 882	27 088	7 179
Tilastokeskuksen uusin ennuste	8 736	26 917	7 225
Toteutunut (Tilastokeskus)	8 738	27 032	7 223

PALVELUTUOTANTOKORTIT 2021

2. Palvelutuotantokortit

2.1 Konsernipalveluiden palvelutuotantokortit

Konsernipalvelut edistää kunnan strategiasta erityisesti seuraavia tavoitteita:

- kunnan kokonaistalous on hallinnassa NUUKA-ohjelman mukaisesti
- kunnan palvelutuotannossa huomioidaan uuden hankintalain mahdollisuudet
- kunnan hallinto noudattaa hyvän hallinnon periaatteita ja arvostaa avoimuutta
- kunta on osaavien ihmisten hyvä työpaikka - kuntaviestintä edistää vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa
- kuntaa markkinoidaan eri tavoin kunnan luontaisilla vahvuuksilla
- digitalisoinnin mahdollisuudet hyödynnetään kaikessa toiminnassa ja
- koordinoidaan kunnan strategian toteutusta ja tuetaan tietoa päätöksenteon tueksi.

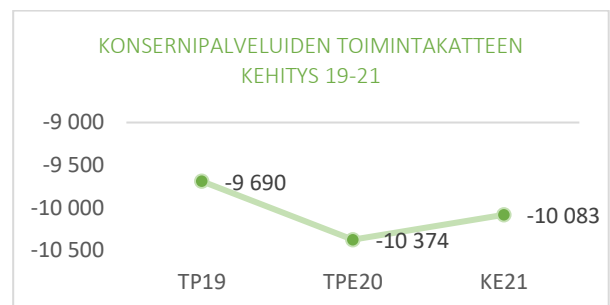
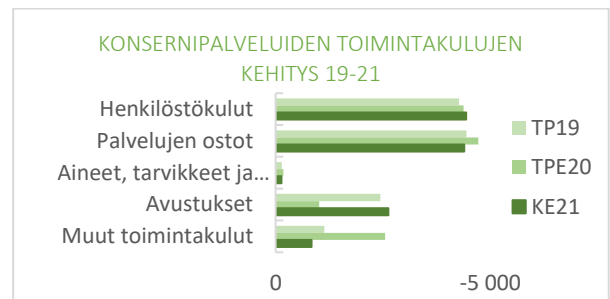
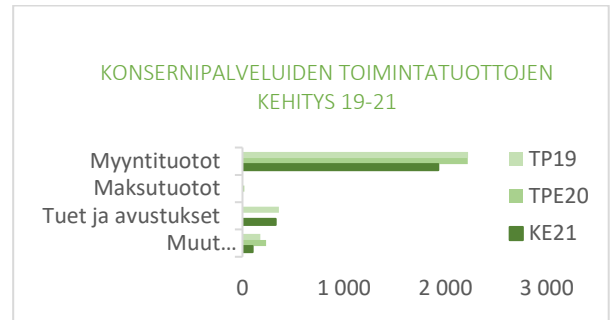
Konsernipalvelut vastaa valtuuston, kunnanhallituksen ja konsernijaoston hallintotehtävistä. Perustehtäviä ovat kunnan keskushallinnon hoito, kuntakehityksen vaatiman koordinaation järjestäminen, kokonaistalouden hoito, tietotekniikan järjestäminen ja tietohallinto, viestinnän hoito ja henkilöstöhallinnon tehtävät. Aleksia-liikelaitoksen ohjaus tapahtuu konsernipalveluista.

ARVIO KONSERNIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023

Kunta edistää aiempaa enemmän kokonaisturvallisuutta ja ennakoii eri tilanteiden vaatimaa toimintakykyä ja valmiutta normaaliolojen häiriötilanteisiin.

Digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntämisen toimintatavat tulevat näkymään enemmän ja koronakevät tulee korostamaan tätä muutosta.

Kuntastrategian tehokas toteutus edellyttää nykyistä selkeämpää toimielinten ja vastuullisten viranhaltijoiden roolin määrittystä. Tilannetarkasteluissa visuaalinen kuvaus on välttämätön työkalu toimintaympäristöä, hankkeita ja tavoitteita tarkasteltaessa.

Valtuustokaudella 2021 – 2024 on huolehdittava uusien luottamushenkilöiden koulutuksesta ja kuntarakenteiden mukaisen paikallistuntemuksen osaamisesta.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Keskitetyn kirjaamotoiminnan aloittaminen
- Toimistotarvikevaraston lopettaminen ja sen myötä resurssien uudelleenjärjestelyt hallintopalveluissa
- KEU-soten irtautuminen kunnan ICT:stä

TOIMIALAN INVESTOINNIT 2021-2023

Investointi-kohde	KEHYS20	KEHYS21	KEHYS22
Tietotekniikka	250 000	150 000	150 000

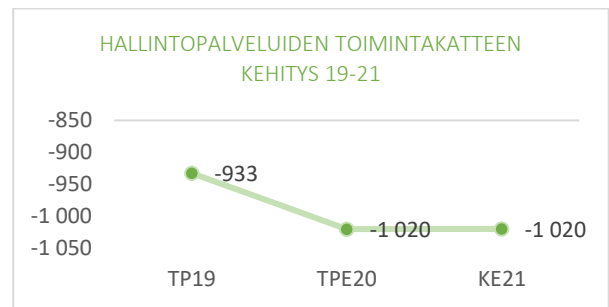
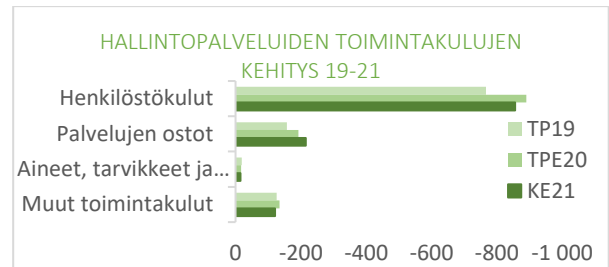
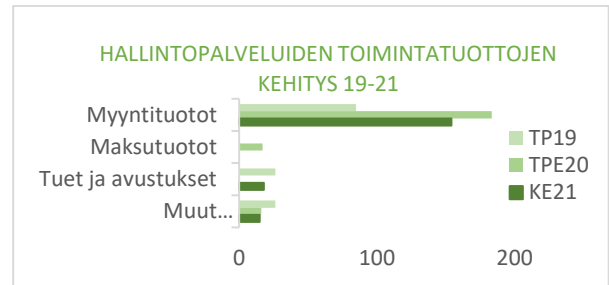
HALLINTOPALVELUT

Tulosalue vastaa valtuuston, kunnanhallituksen ja konsernijaoston sekä vaikuttamistoimielinten valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, muista tukitehtävistä ja koussihteeriyydestä. Lisäksi tulosalue vastaa hallinnon yleisistä tukipalveluista, kunnanviraston keskitetystä asiakas- ja palautepalvelusta omalta osaltaan sekä asuminen viranomaistehtävistä. Lisäksi tulosalueen vastuulla on vaaleihin liittyvät käytännön järjestelyt.

ARVIO HALLINTOPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Hallintopalvelut tulosalueella on viimeisten vuosien aikana henkilöstömuutosten myötä tapahtunut muutoksia myös organisaatiossa. Tehtäviä on järjestelty uudelleen toimintojen ohella. Kunnansihteerin jäätyä eläkkeelle tulee harkittavaksi, kuinka tehtävä tulevaisuudessa hoidetaan ja vaatiiko se tulosalueella muutoksia organisaatiossa ja tehtävien uudelleen järjestelyissä.

Hallintopalveluiden tukipalveluiden osalta tulee harkita monistuspalveluiden ja vaihteenhoitopalveluiden ulkoistamista viimeistään vuodesta 2023 alkaen. Päätöksenteon muuttuessa koko ajan enemmän sähköiseksi on monistuspalveluille koko ajan vähemmän tehtäviä. Vaihteen kautta saapuvien puheluiden määrä kuntaan vähennee joka vuosi. Vaikka osa puheluidista onkin kuntalaisneuvontaa ei voida katsoa, että oman vaihteen pitäminen olisi pitkällä tähtäimellä kannattava ratkaisu.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	14,6	18,3	18,3
Tehdyt henkilökortit	0	200	220
Välitetyt puhelut	22 729	21 000	18 000
Kirjattavat asiat	926	2000	2100
Monistemäärä	496 250	420 000	410 000

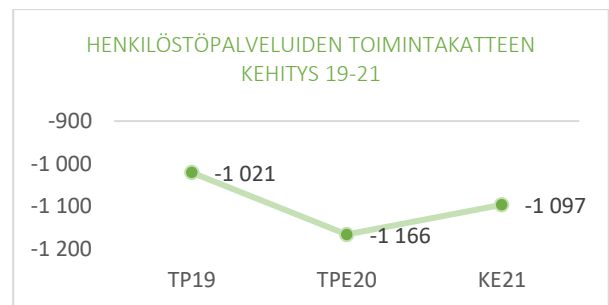
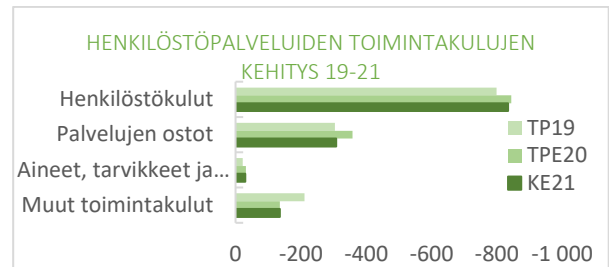
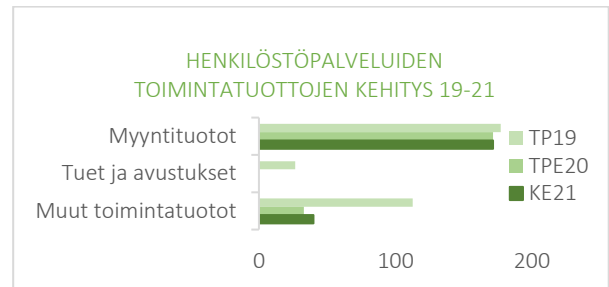
HENKILÖSTÖPALVELUT

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on tukea ja kehittää henkilöstöjohtamista sekä henkilöstön hyvinvointia. Tulosalue tarjoaa henkilöstölle sähköisiä itsepalveluja, lähitukea ja erityispalveluja seuraavilla osa-alueilla: henkilöstön kehittäminen, henkilöstöraportointi, palkanlaskenta, palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät, yhteistoiminta, palvelussuhdeasioiden ohjaus, rekrytointipalvelut, työhyvinvoinnin tuki ja työsuojelu. Tulosalue muodostuu neljästä tulosyksiköstä: HR-palvelut, rekrytointipalvelut, palkanlaskenta sekä työhyvinvointi ja työsuojelu.

Tavoitteena on, että esimiehet ja työntekijät kokevat henkilöstöpalvelut sujuvina ja ne ovat helposti saatavilla. Toiminnan painopistealueina ovat henkilöstöressurssien varmistaminen ja vetovoimaisuus työnantajana, uudistumisen ja osaamisen varmistaminen, valmentava johtajuus esimiestyön toimintamallina, muutosten onnistumisen tuki sekä henkilöstötyön prosesseja tukevat tietojärjestelmät

ARVIO HENKILÖSTÖPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Henkilöstöpalveluja ja henkilöstötyötä kehitetään tuki- ja asiantuntijapalveluna kuntastrategian ja henkilöstöohjelman strategisten tavoitteiden sekä organisaation palvelutarpeiden suuntaisesti. Palkanlaskennan järjestämisen vaihtoehtoja on selvitettävä palkkajärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	20	19,9	19,9
Toimintakulut/hlö	89 938 €	85 861 €	85 861 €

TALOUSPALVELUT

Talouspalveluiden tulosalue vastaa kuntakonsernin talouden ohjauksesta sekä kunnan sisäisten hankintapalveluiden ja tietotekniikkapalveluiden tuottamisesta.

Tulosalue koostuu kolmesta tulosityksiköstä: talous ja rahoitus, hankintapalvelut ja tietotekniikkapalvelut.

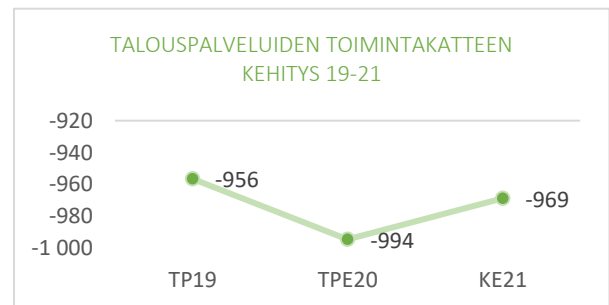
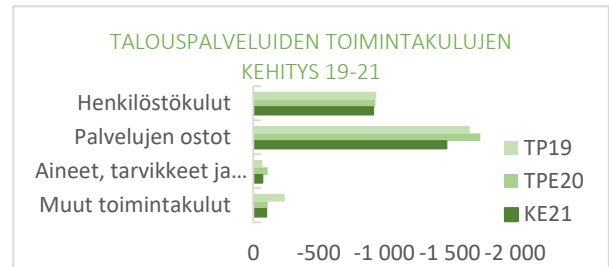
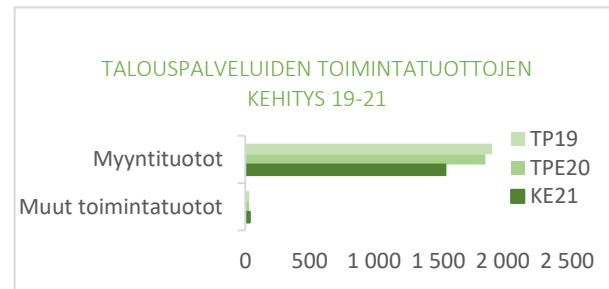
Talouden ja rahoituksen tulosityksikön keskeisenä tehtävänä on vastata kuntakonsernin taloussuunnittelusta ja -raportoinnista, maksuvalmiuden ja rahoitustoimintojen ylläpidosta sekä yleisesti kuntakonsernin talouden ohjauksen kehittämisestä. Hankintapalveluiden tulosityksikkö vastaa kunnan keskitettyjen palvelu- ja tavarahankintojen kilpailuttamisesta, hankintasopimusten valmisteluun ja niiden jälkihoitoon liittyvästä koordinaatiosta sekä kilpailutus- ja sopimusjärjestelmän ylläpidosta.

Tietotekniikkapalvelujen tulosityksikön tehtävänä on vastata kunnan tietojärjestelmien ja työasemapalveluiden toimivuudesta, saatavuudesta ja kehittämisestä sekä tietohallinnosta.

ARVIO TALOUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Talouden ja rahoituksen -tulosityksikön toiminta on alkanut vakiintua vuoden 2020 aikana kun kaikki vakanssit on saatu täytettyä ja uudistetut prosessit saatu toimimaan hyvällä tasolla. Talouden ja rahoituksen -tulosityksikön vastuulla on useita kuntatasoisia kehittämishankkeita ja taloudellisesti haasteellisina aikoina yksikön työkuorma kasvaa entisestään. Tulosityksikkö on keskeisessä roolissa Sarastian ostopalveluiden ohjauksessa ja kehittämisessä, ja tämä onkin merkittävä osa-alue tehostamisen näkökulmasta.

2020 aikana sote-toimintojen ICT-tuki siirtyy pois tietotekniikkapalvelut -tulosityksiköltä KUUMA-ICT:lle. Toimintaa sopeutetaan uuteen tilanteeseen. Uudistetaan palvelinympäristöä huomioiden markkinoilla olevat eri vaihtoehdot. Mahdollistetaan digitaalisten palveluiden kehittäminen ja huolehditaan tietoturvallisuudesta, joka tulee vaatimaan lisäresurssointia. Helpdeskin tukitoiminoissa lisätään automaatiota ja itsepalvelua.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä (HTV1)	17,3	17	17
Ulkoistetut taloushallinnon kustannukset	529 351 €	515 000 €	520 000 €
Päätyneiden kilpailutusten määrä	10	11	11
Tietotekniikan hoidossa olevien työasemien määrä	2 950	2 650	2 650

VIESTINTÄ- JA MARKKINOINTIPALVELUT

Viestintä- ja markkinointipalvelut edistää kuntastrategiatavoitetta aktiivisesta vuorovaikutuksesta ja viestinnästä. Tätä toteutetaan Nurmijärven kunnan viestintäohjelmassa 2019-2025 esitettyjen tavoitteiden mukaisesti. Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Viestintä- ja markkinointipalveluiden vuoden 2021 toiminnassa huomioidaan entistä paremmin palvelumuotoilunäkökulmat, eri sidosryhmien osallistaminen, sosiaalisen median viestinnän kehittäminen, sisäisen viestinnän kehittäminen, viestinnän koulutus, matkailuviestinnän kehittäminen ja kotisivujen jatkojalostaminen.

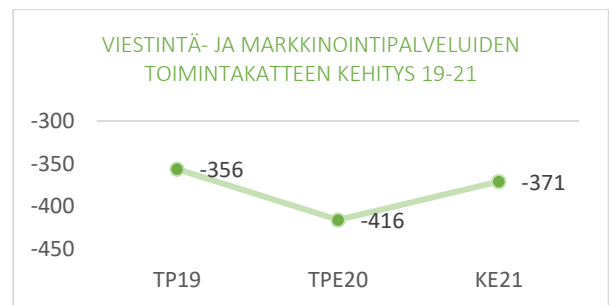
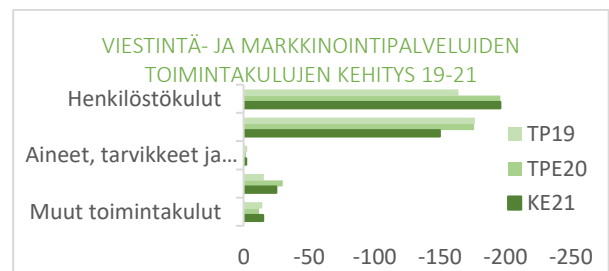
ARVIO VIESTINTÄ- JA MARKKINOINTIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Viestinnän painopisteenä on edelleen positiivisen kuntakuvan luominen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä. Viestintäohjelman toteuttaminen ohjelman mukaisesti

1. Aktiivisen vuoropuhelun seurauksena nurmijärveläiset sitoutuvat kotikuntaansa;
2. Aktiivinen viestintä ja markkinointi lisäävät Nurmijärven vetovoimaa;
3. Aktiivinen sisäinen ja ulkoinen viestintä vahvistavat Nurmijärven kunnan työnantajamielikuvaa;
4. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä lisäävät elinkeinoelämän aktiivisuutta.

Tulosalue tukee viestinnällisesti kunnan toimialoja ja muita tulosalueita näiden omassa toiminnassa. Tulosalueet toteuttavat kuitenkin itse merkittävän osan omasta viestinnästään. Vuosina 2021-2023 kunnan viestintä- ja markkinointipalvelut lisäävät sisäistä koulutusta, millä tähdätään kunnan viestinnän viestintäohjelman mukaiseen kehittymiseen kokonaisuudessa.

Viestintä- ja markkinointipalvelut toteuttaa suunnitelmakaudella vetovoima- ja työnantajamielikuvakampanjoita, jotka tukevat viestintäohjelman tavoitteiden toteutumista.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	3,2	3,5	3,5

ELINVOIMA- JA KUNTAKEHITYSPALVELUT

Elinvoima- ja kuntakehityspalveluilla on kolme keskeistä palvelualuetta; kuntakehitys, elinkeinopalvelut ja työllisyyspalvelut.

Kuntakehityspalveluiden keskeiset toiminnot on tiedon tuottaminen kunnalle sekä kehityshankkeiden koordinaatio ja fasilitointi. Tiedontuotannon osalta toistuvia prosesseja on kunnan väestötilastot ja –ennusteet sekä maankäytön toteutusohjelman koordinaatio. Kehityshankkeet vaihtelevat tarpeen mukana, mutta vuosina 2019 – 2021 suurena hankkeena on ollut mm. Palveluverkkoselvityksen tukeminen.

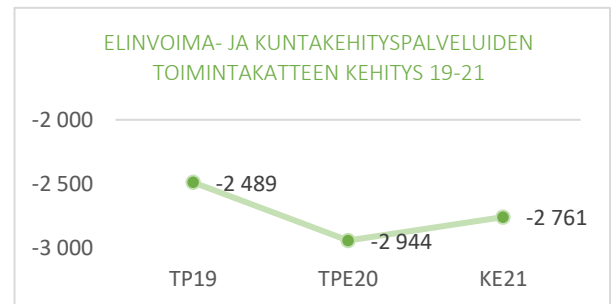
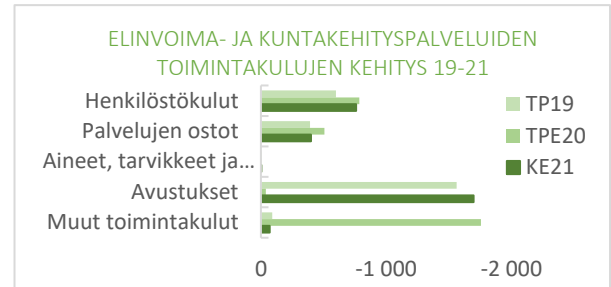
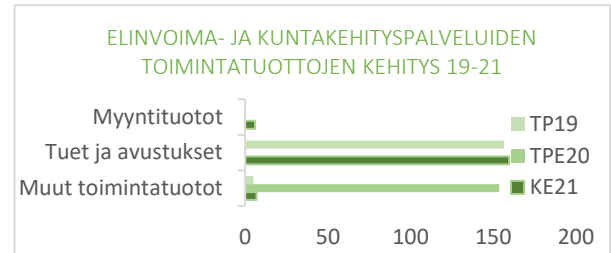
Elinkeinotoimi vastaa kunnan elinkeinopalveluista. Näistä keskeisenä on kuntaan sijoittuvien yritysten tukeminen ja kunnan yritystonttien myyminen sekä kunnassa jo olevien yritysten tukeminen ml. vuoropuhelun edistäminen kunnan ja elinkeinoelämän välillä. Olemassa olevien yritysten tukeminen pitää sisällään mm. tapahtumien järjestämistä, yritysneuvonnan koordinaatioita, kunnan asioista viestintää yrityksille sekä kehityshankkeita.

Työllisyyspalveluilla on kaksi keskeistä tehtävää. Lakisääteisenä toimenpiteenä on velvoitetyöllistämisestä vastaaminen. Toinen on kunnan osuuden minimointi KELA:n työmarkkinamaksuista. Tämä toteutetaan neuvomalla henkilökohtaisesti ihmisiä, joiden työttömyys on pitkittynyt yli 300 työmarkkinatukipäivään tai jotka ovat lähellä tätä rajaa. Palvelua tarjotaan kaikille, joilla on haasteita työllistymisessä. Asiakkuuksien hankinta painottuu kuitenkin vain niihin, joiden työttömyys on pitkittynyt. Näiden ydintehtävien lisäksi työllisyyspalvelut konsultoivat muuta kuntaa mm. työllistämisen tukiin ja hakemisiin liittyviä asioista, auttavat sijaisten rekrytoinnista ja etsivät yrityksille työntekijöitä avoimina oleviin tehtäviin.

ARVIO ELINVOIMA- JA KUNTAKEHITYSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Elinvoima- ja kuntakehityspalveluiden osalta on huomioitava, että tulosalueen ainoa lakisääteinen tehtävä on velvoitetyöllistettävien työllistäminen. Kustannuksena tämä näkyy ennen kaikkea työllistämismäärärahoissa.

Tämän lisäksi tulosalueen talousarvion kautta maksetaan kunnan osuus KELA:n työmarkkinamaksuista. Näin ollen työllistämismäärärahojen minimitarve ja osuus KELA:n työmarkkinamaksuista määräytyy ulkopuolelta. Muilta osin kustannusrakenteeseen voidaan vaikuttaa

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	6	6	6
Kunnan osuus KELA:n työmarkkinamaksuista	1 537 924	1 190 000	1 700 000
Luovutetut yritystontit	2	4	4

suoraan päätöksillä ja keskeinen kustannusten nousua ajava tekijä on normaali palkkatason nousu.

Työttömyyden rakenne on Nurmijärvellä muuttumassa. Merkittäviä tekijöitä on ikääntyminen. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä kasvaa ja kokemuksesta voidaan sanoa, että näiden työllistyminen on vaikeaa. Tämä nostaa sekä KELA:n työmarkkinaosuuksia että velvoitetyöllistettävien määrää. Kaupunkimaisempi yhteiskuntarakenteen muuttaneen kunnassa asuvien sosio-ekonomista rakennetta lähemmäksi Keski-Uudenmaan kaupunkimaisia kuntia. Tällä hetkellä Nurmijärven pitkäaikaistyöttömyys on ollut alueen matalimpia, mutta tiivistyvä Klaukkalaan muuttaa henkilöitä, joiden työttömyys on jo pitkittynyt. Koronapandemian aikana työttömyys kasvaa nopeasti ja

tämä vaikuttaa pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun nopeasti.

Palveluiden toiminnan kehittämiseksi voidaan tehdä erilaisia toimenpiteitä, jotka riippuvat siitä, haetaanko ensisijaisesti vaikuttavuuden parantumista vai kustannustehokkuutta.

Kuntakehityksen osalta toiminnan kehittämisestä enemmän tiedolla johtamisen suuntaan on keskusteltu. Tällä voidaan parantaa kunnan johtamisen vaikuttavuutta, mutta kuntakehityksen kustannukset kasvaisivat.

Elinkeinojen osalta ei ole suunnitteilla organisaatiomuutoksia. Vaikuttavuutta voidaan parantaa mm. syventämällä yhteistyötä KUUMA:n ja pk-seudun kaupunkien kanssa mm. Markkinoinnissa.

Työllisyyden osalta kannattaa tarkastella tarkemmin organisaatiota kunnan sisällä. Tällä hetkellä nuoriso- ja aikuistyöllisyys on eri tulosalueilla, mikä hidastaa päätöksentekoa jne. Organisaatiota kannattaa harkita uudelleen kunnan sisällä. Tämän lisäksi yhteistyötä kehittää Keusote kuntien välillä. Uudella organisaatiolla voidaan tavoitella parempaa vaikuttavuutta, mahdollisesti toiminnan kustannustehokkuutta ja kehittää ulkoisen hankerahiotuksen hakemista toiminnan kulujen kattamiseen.

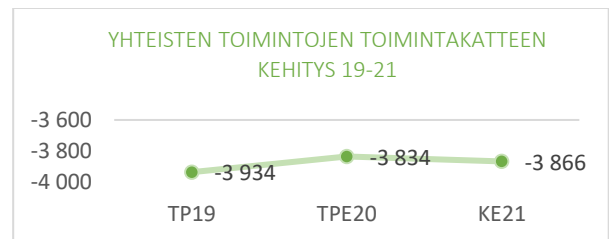
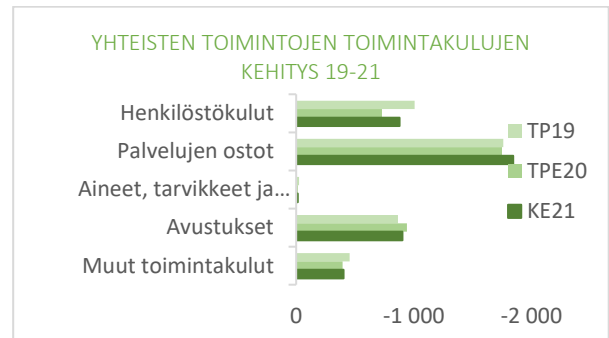
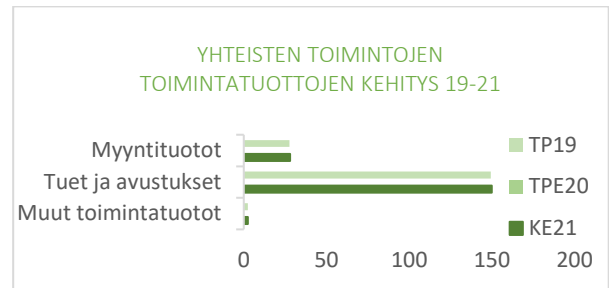
YHTEISET TOIMINNOT

Yhteisten toimintojen tulosalue sisältää toimintoina mm. ylimmän päätöksenteon toimitilat (valtuusto, kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto), vaalit, eri yhteisöiden kunnan jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet, verotuskustannukset, suhdetoiminnan, edustuksen, kansainvälisen toiminnan sekä avustuksia.

ARVIO YHTEISTEN TOIMINTOJEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Vuoden 2020 syksyllä tulee tarkastella kunnan toimielinrakennetta ja tehdä ratkaisut toimielinrakenteen osalta valtuustokaudelle 2021 – 2024. Uusi valtuusto ottaa tehtävät vastaan 1.6.2021.

Kunnan edunvalvontaa tulee tiivistää eri yhteisöissä kunnan edunvalvontasuunnitelman mukaisesti.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	3,2	3,5	3,5

2.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan palvelutuotantokortit

SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tuottaa kuntalaisten hyvinvointia edistäviä ja monipuolisia varhaiskasvatus-, koulutus-, nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluja sekä opiskeluhuollon ja kotoutumisen palveluja. Toimialan palvelut tuotetaan siellä missä eri-ikäiset kuntalaiset ovat. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala mahdollistaa kuntalaisille elinikäisen oppimisen, sivistymisen, harrastamisen ja elinikäisen kasvun. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tehtävänä on myös kuntatasoisen hyvinvointityön koordinointi.

ARVIO SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2021-2023

Hyvinvoinnin näkökulma korostuu entistä enemmän sivistys- ja hyvinvointitoimialan toiminnan kehittämisessä. Toimintaa tulee suunnata entistä enemmän hyvinvointia lisääviin ja ennalta ehkäiseviin palveluihin. Laadultaan riittävän hyvät varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut tulee säilyttää. Lapsille ja nuorille tulee mahdollistaa tarvitsemansa tuen saanti sinne, missä lapset ja nuoret ovat.

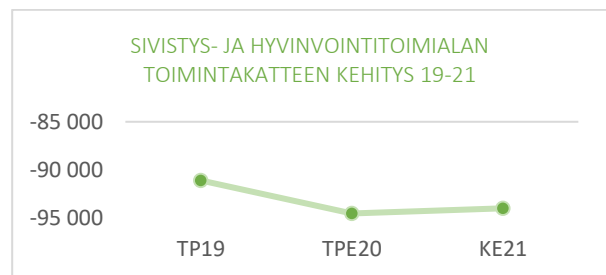
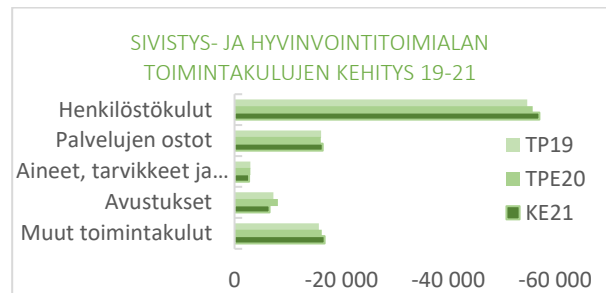
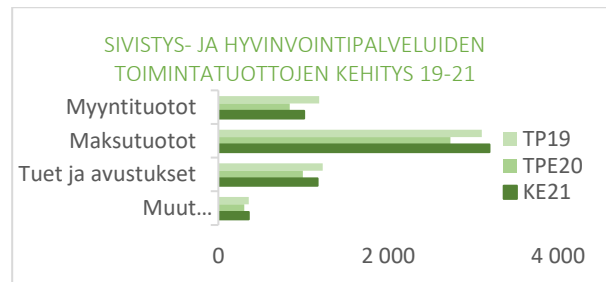
Palveluverkon kehittämisessä tulee huomioida tulevaisuuden lasten ja nuorten määrän vähentyminen. Lasten määrän väheneminen tapahtuu kuitenkin epätasaisesti kunnan eri osissa. Varhaiskasvatukseen osalta joudutaan huomioimaan varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääntyminen.

Vapaa-ajan palvelujen kehittämisessä tulee huomioida lisääntynyt vapaa-aika sekä muutokset ihmisten vapaa-aikatottumuksissa. Lasten ja nuorten kohdalla tulee harrastustoimintaa yhdistää koulupäivän yhteyteen sekä kehittää toimintaa, jolla jokaiselle lapselle ja nuorelle saataisiin vähintään yksi harrastus.

Nuorisotyön osalta kohdennetulle nuoristyölle on tarvetta sekä peruskouluikäisten että yli 17-vuotiaiden nuorten kohdalla.

Ikäihmisten määrä tulee kasvamaan Nurmijärvellä. Heille suunnattuja hyvinvointia tukevia palveluja tulee kehittää terveyden ja toimintakyvyn säilymiseksi.

Koronakriisi on ollut vaikuttamassa nopealla ajalla digitaalisten palvelujen kehittämiseen. Eri palveluissa on

kehitetty sosiaalisen median hyväksikäyttämistä palvelujen tuottamiseen. Samoin etäopetus kehitti opetuksen antamista digitaalisissa ympäristöissä. Näitä toimintamalleja tullaan jatkossa hyödyntämään eri toimintojen kehittämisessä.

Lainsäädännössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat tulevaisuudessa toiminnan kehittämiseen.

Koronakriisin vaikutukset tulevat tulevina vuosina näkyvään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa. Toimintaa tulee kehittää niin, että mahdollisimman nopeasti kriisin aikana ja kriisin jälkeen on mahdollista tukea niitä, joille kriisi aiheuttaa syrjäytymisuhkaa.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Tämän hetken väestöennusteen mukaan lasten määrä tulee vähenemään Nurmijärvellä. Määrän väheneminen vaikuttaa ensin varhaiskasvatuksessa ja myöhemmin perusopetuksessa. Lasten määrän vähenemisellä

on vaikutusta tulevaisuudessa palveluverkkoon.

- Alkuluokkatoiminnan kokeilujen jälkeen tulee tehdä päätökset, vakinaistetaanko toiminta.
- Lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintojen kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
- Kohdennetun nuorisotyön tarve tulee lisääntymään. Erityisesti yli 17-vuotiaiden nuorten kohdalla.
- Ihmisten vapaa-ajan tottumukset ovat muutoksessa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kuntalaisille tuottamien palvelujen tulee vastata tähän muutokseen.
- Ikäihmisten määrän lisääntyminen luo tarpeita lisätä kunnan tuottamia ennaltaehkäiseviä palveluja liikunta- ja kulttuuripalveluissa.

- Kunnan talouden tiukentuessa joudutaan priorisoimaan, mitä palveluja tuotetaan ja kenelle.
- Lainsäädännössä lähiaikoina tapahtuvat muutokset: oppivelvollisuuden nostaminen, mahdolliset perhevapaaudistukset

TOIMIALAN INVESTOINNIT 2021-2023, kalusteet

Investointi- kohde	KEHYS21	KEHYS22	KEHYS23
NYK Mikkola	265 000		
Pääkirjasto		550 000	
Röykän koulu		150 000	
Lepsämän koulu			150 000
Syrjälän päiväkot			150 000

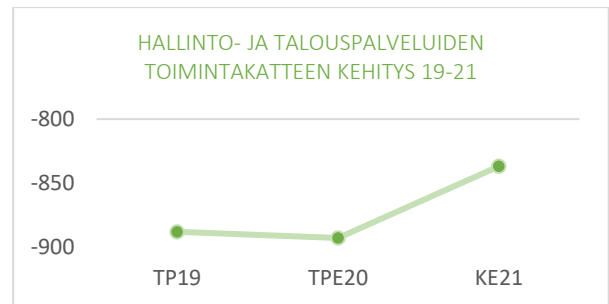
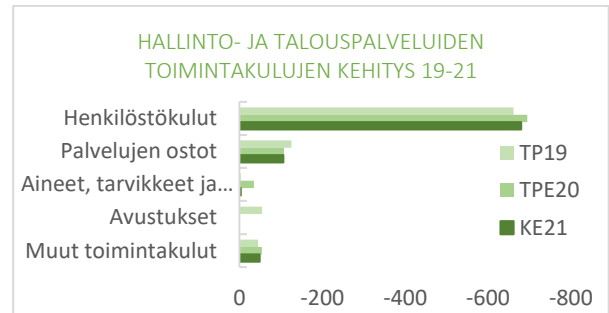
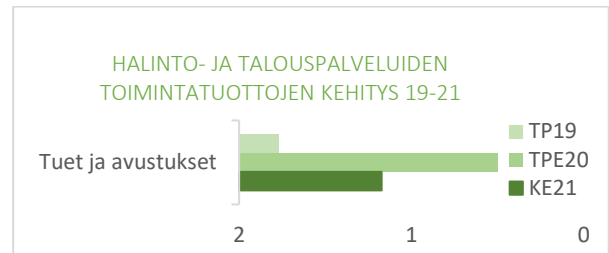
HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto- ja talouspalvelut tuottaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Tulosalueen asiantuntijat tarjoavat tukipalveluja sivistys- ja hyvinvointitoimialalle. Tulosalueen tehtäviä ovat erilaiset toimialan koordinoititehtävät: investoinnit, hankinnat ja henkilöstöasiat, talousarviovalmistelu ja talousraportointi sekä tieto- ja viestintäteknologia. Tehtävälueeseen kuuluvat myös oppilaskuljetukset, oppilashallintojärjestelmän ylläpito ja koordinointi sekä johdon tukitehtävät kaikille tulosalueille.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaa myös toimialan kahden lautakunnan, sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan, hallinnollisista valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävistä.

ARVIO HALLINTO- JA TALOUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Palvelutarpeet säilynevät nykyisellään, mikäli toimialan ydintehtävät eivät muutu. Tavoitteena on, että talous- ja hallintopalveluiden henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan kunnanviraston rakennukseen, mikäli kunnanviraston peruskorjaus toteutuu suunnitelman mukaisesti. Tällä hetkellä muissa tiloissa työskentelee viisi henkilöä.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä (HTV1)	10,5	10,8	10,8
Hallinto- ja talouspalvelujen henkilöstömenot/toimialan henkilöstömenot %	1,2	1,2	1,2

KOULUTUSPALVELUT

Koulutuspalvelut vastaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lisäksi tulosalue tukee taiteen perusopetusta ja vapaata sivistystyötä järjestäviä oppilaitoksia myöntämällä avustuksia niitä ylläpitäville yhdistyksille.

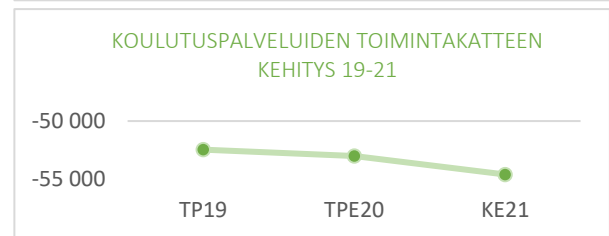
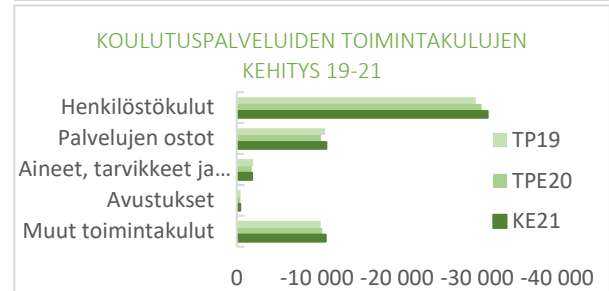
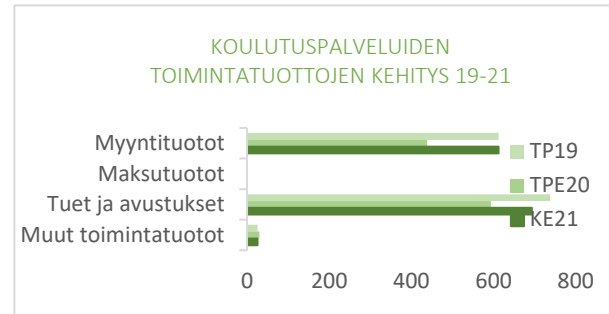
Suomenkielistä perusopetusta järjestetään 22 koulussa, joista kaksi on erityiskouluja. Lisäksi kunnassa toimii pieni ruotsinkielinen alakoulu. Koulutuspalvelut järjestää perusopetuksen yhteydessä erityisopetusta, joustavaa perusopetusta, maahanmuuttajataustaisille oppilaille tarkoitettua valmistavaa opetusta sekä vammaisopetuksen oppilaille tarkoitettua aamu- ja iltapäivähoitoa. Painotettua opetusta kokeillaan kahdessa yläkoulussa. Lukiokoulutusta järjestetään Nurmijärven lukiossa, jolla on toimipisteet Kirkonkylässä ja Rajamäellä.

ARVIO KOULUTUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Ikäluokkien pieneneminen näkyy jo varhaiskasvatuspalveluissa ja tulee näkymään muutaman vuoden sisällä myös perusopetuksessa. Tämä aiheuttaa painetta kouluverkon kriittiseen tarkasteluun. Tällä hetkellä kunnassa on oppilasmäärään nähden laaja palveluverkko, johon sisältyy useita pieniä kouluyksiköitä. Palveluverkon karsiminen on myös tehokkain keino saada säästöjä koulutuspalveluissa.

Vammaisopetuksen tarve on lisääntynyt parin viime vuoden aikana ja näyttää lisääntyvän edelleen. Lukuvuoden 2019-2020 alussa perustettiin yksi uusi vammaisopetuksen luokka ja lukuvuonna 2020-2021 aloittaa kaksi uutta luokkaa. Vammaisopetuksen oppilaiden määrän lisääntyminen vaikuttaa avustavan henkilökunnan määrään, koska lähes jokainen näiden luokkien oppilaista tarvitsee henkilökohtaisen avustajan. Lisäksi Kivenpuiston koululle joudutaan hankkimaan väliaikaista lisätilaa.

Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa toteutettavassa alkuluokkatoiminnan kokeilussa käynnistyy lukuvuoden 2020-2021 alussa kolmas kokeiluvuosi. Kokeilun on tarkoitus laajentua koskemaan kaikkia esi- ja alkuopetusikäisiä lapsia syyslukukauden 2021 alussa. Hallitus suunnittelee oppivelvollisuusiän nostamista 17 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden laajentamisen tarkoituksena on varmistaa, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuonna

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Peruskoulujen määrä	23	23	23
Perusopetuksen oppilasmäärä	5863	5843	5843
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	417	427	427
Henkilöstömäärä	613	631	631
Oppilaskuljetusten menot, e*	3 036 860	2 880 000	3 036 860

*luvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

2021. Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta. Hallitus on luvanut kattaa laajentamisesta aiheutuvat kustannukset, mutta esim. Kuntaliiton laskelmien mukaan hallituksen laskelmat laajentamisen kustannuksista ovat alimitoitettuja. Mikäli uudistus toteutuu, vaarana on, että osa sen kustannuksista tulee kunnan maksettavaksi.

Peruskorjausten, sisäilmaongelmien ja tuhopolttojen vuoksi useammassa perusopetuksen yksikössä sekä lukiossa opiskellaan väistötiloissa. Väistötilojen vuokrat, niiden uudelleen kalustaminen ja niihin muuttamisesta aiheutuvat kustannukset tulevat rasittamaan tulosalueen taloutta useamman vuoden ajan.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on varhaiskasvatuslain veloitteiden täyttäminen ja perusopetuslain mukaisen esiopetuksen toteuttaminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään 27 kunnallisessa ja 8 yksityisessä päiväkodissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa.

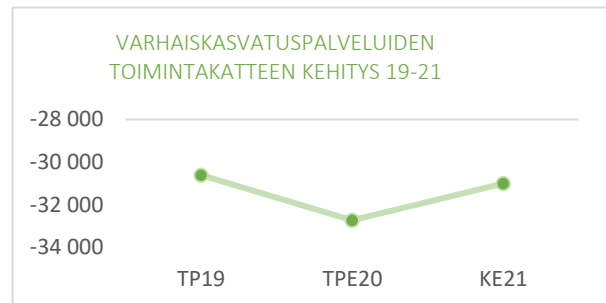
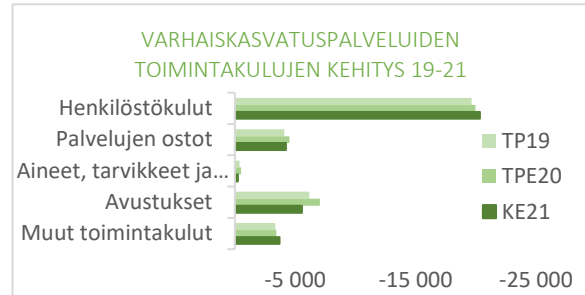
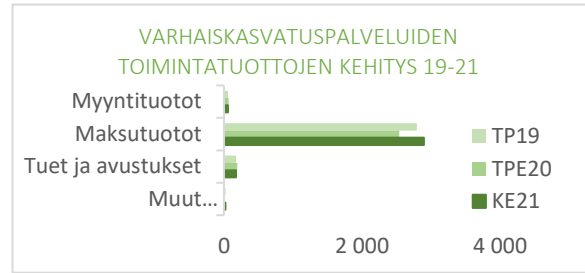
Varhaiskasvatuslaki, laki yksityisen hoidon tuesta, laki kotihoidon tuesta sekä perusopetuslaki esiopetuksen osalta määrittävät palveluiden keskeiset tehtävät. Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säättää päiväkotija perhepäivähoidosta perittävistä asiakasmaksuista. Lisäksi toimintaa ohjaavat sivistyslautakunnan vahvistama varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetuksen opetussuunnitelma sekä kunnan omat asiakirjat ja linjaukset.

Kotihoidon tuki ja sen kuntalisä (alle 2-vuotiaalle) mahdollistaa kotihoidon alle 3-vuotiaalle lapselle. Avoin varhaiskasvatustoiminta, kerhot, avoin päiväkotija leikkikenttätoiminta mahdollistavat perheiden tarpeisiin sopivan päiväkotihoidon kevyemmän vaihtoehdon varhaiskasvatukseen ja mahdollistavat perheiden verkottumisen keskenään. Perhepäivähoidossa lapset saavat kodinomaista hoitoa pienemmissä ryhmissä. Vuonna 2018 aloitettu alkuluokkatoiminta laajenee asteittain niin, että kaikilla esioppilailla on mahdollisuus osallistua esiopetukseen ensimmäisen ja toisen luokan kanssa yhteistoiminnassa joko koulun tai päiväkodin tiloissa.

ARVIO VARHAISKASVATUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kehittymistä seurataan kuukausittain. Lapsimäärä on jonkin verran laskenut viime vuosina ja ennusteiden mukaan laskee edelleen kyläalueilla. Klaukkalassa ja Rajamäellä kasvua on kuitenkin ollut, mutta hoitopaikat on kuitenkin saatu järjestettyä kaikille sitä tarvitseville. Väestösuunnitteet antavat toistaiseksi vain suuntaa lapsimäärien kehittymiseen ja tilanteet vaihtelevat eri alueilla suuresti vuosittain.

Hallitus on tekemässä uutta perhevapaaudistusta, jonka sisällöstä ei vielä ole päätöstä. Se saattaa vaikuttaa lasten tulemiseen varhaiskasvatukseen hiukan vanhempina kuin tällä hetkellä. Edelleen suunnitellaan myös 5-vuotiaiden lasten esiopetuksen aloittamista ja kokeiluja siitä on menossa eri paikkakunnilla. Tämä tarkoittaa sitä, että esiopetus myös heille olisi mahdollisesti ilmaista, joten se vähentää varhaiskasvatuksen tuloja. Kaikilla lap-

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	572	572	572
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä		1929	1929
Palvelusetelin piirissä olevien lasten lukumäärä	440	440	440
Päiväkotiyksiköiden lukumäärä	27	27	27

silla on subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2020 alusta. Sen odotetaan nostavan varhaiskasvatuksen osallistuvien lasten määrää, jota seurataan valtakunnallisesti. Nurmijärvellä osallistumisprosentti on ollut kerhossa olijat mukaan luettuna 70 % luokkaa.

Vuoden 2021 kehys on tiukka varhaiskasvatuksen kannalta. Palvelu on kuitenkin lakisääteistä, henkilöstö- ym. rakenteiltaan hyvin säänneltyä ja lapsilla on palveluun subjektiivinen oikeus, joten palvelu on järjestettävä oli tilanne millainen hyvänsä.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalue koostuu kolmesta yksiköstä: kirjastosta, kulttuuripalveluista ja museosta.

Kirjaston tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Kirjasto tukee elinikäistä oppimista ja kunta-laisten yhtäläisiä mahdollisuuksia tietojen ja taitojen kehittämiseen tarjoamalla asiakkaille monipuoliset ja uudistuvat kokoelmat. Kirjasto järjestää kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta sekä tukee osallisuutta järjestämällä maksutonta toimintaa ja tapahtumia.

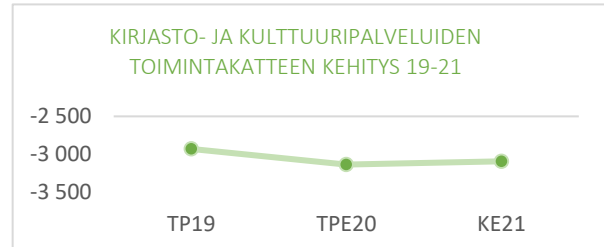
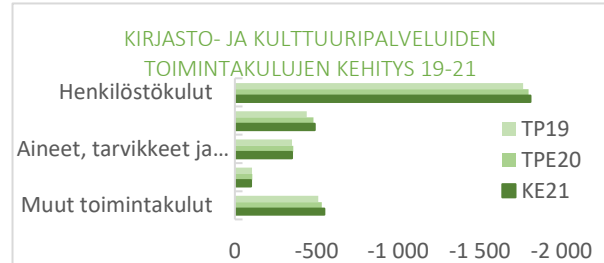
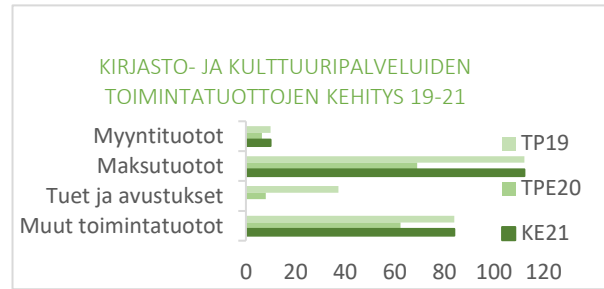
Kulttuuripalvelut edistää, tukee ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa tuottamalla tapahtumia ja taidenäyttelyitä, koordinoimalla kulttuuriavustusten jakamista. Lisäksi yksikkö hallinnoi kunnan taidekokoelmaa ja Taaborinvuoren tapahtuma-aluetta, sekä välittää tietoa kunnassa tarjolla olevista kulttuuritapahtumista ja –harrastuksista.

Museon tehtävänä on kerätä, tallentaa, tutkia ja pitää näytteillä Nurmijärven historiaan liittyvää materiaalia. Museo toimii kunnassa asiantuntijana kulttuuriperintöalaan liittyvissä kysymyksissä ja tehtävissä. Museo antaa myös kulttuuriperintöopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa asukkaiden lähiympäristön ja paikallishistorian tuntemusta.

ARVIO KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Toimintaympäristön suurimpia muutoksia ovat ihmisten muuttuvat vapaa-ajanviettotottumukset ja jatkuvasti lisääntyvä digitaalisten palvelujen kysyntä ja tarjonta. Asiakkaiden tarpeet ovat entistä yksilöllisempiä ja palveluilta odotetaan suurempaa valinnanvapautta. Yleisön ja esiintyjien vaatimustaso tapahtumien toteutuksen ja palveluiden suhteen on noussut. Tarvitaan kohdennettuja sisältöjä eri käyttäjäryhmille. Tilojen uudistaminen mahdollistaa palvelutuotannon nykyaikaistamisen, sillä käyttötarkoituksen mukaiset tilat vastaavat palveluntarpeeseen.

Taaborinvuoren tapahtuma-alueen toimintaa kehitetään ja museonäyttelyt uudistetaan. Kulttuuripalvelut jättää pieniä maksullisia tapahtumia pois ohjelmasta ja keskittyy järjestämään isompia tuotantoja. Monikkosalia markkinoidaan entistä aktiivisemmin tuotantoyhtiöille ja muille potentiaalisille tapahtumajärjestäjille.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Toimipisteet	10	10	10
Kävijämäärä	358 261	290 500	366 000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet oppilaat	6 138	4 670	17 209
Digitaalisten palveluiden vierailut	1 184 928	1 135 000	1 280 000
Kirjastojen lainaus	671 920	530 000	670 000
Kulttuuriavustuskohteet	26	27	27
Museon digitoituun kokoelma-aineistoon tehdyt haut	19 779	20 000	21 000

Pääkirjaston peruskorjaus mahdollistaa kirjaston ja museon palvelutuotannon kehittämisen. Pääkirjastoon tulee peruskorjauksen myötä museolle ympärivuotinen näyttelytila ja kirjaston uusi pedagoginen tila palvelee koko tulosalueen palvelutuotantoa.

Klaukkalan kirjaston tilauudistus mahdollistaa sen, että toiminta ja palvelutarjonta vastaavat paremmin taajan kasvavan asukasmäärän tarpeita. Rajamäen uusi kirjasto sijoitetaan suunnitella olevan koulukampuksen yhteyteen, johon suunniteltaneen myös yhteiskäytössä oleva tapahtumien järjestämiseen soveltuva auditorio.

NUORISOPALVELUT

Nuorisolain mukaan nuoristyö kohdistuu 0-29-vuotiaisiin.

Nuorisopalvelut koostuu kahdesta tulosityksiköstä nuorisotyöstä ja Nurmijärven monitoimitalo Monikosta.

Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua painottaen vastuullisuutta, osallistamista sekä itsestä ja ympäristöstä huolehtimista. Yhteisöllisyyden rakentaminen ja aktiivinen toimijuus ovat vahvasti mukana nuorisopalveluiden toiminnoissa.

Nuorisopalveluiden toiminta suuntautuu lapsille ja nuorille järjestettävien vapaa-aikapalveluiden tuottamiseen sekä nuorten arjenhallintaa tukevien toimintojen järjestämiseen.

Nuorisopalveluiden toimintaan sisältyy mm. nuorten harrastustoiminta, nuorisotalotoiminta, koululaisten iltapäiväkerhotoiminta, nuorten työllistäminen, ohjaamo-toiminta, etsivä nuorisotyö, ehkäisevä päihdetyö, nuorisovaltuusto, monialainen yhteistyö sekä omana tulosityksikkönään Nurmijärven monitoimitalo Monikko.

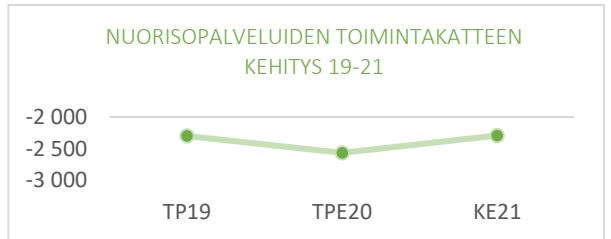
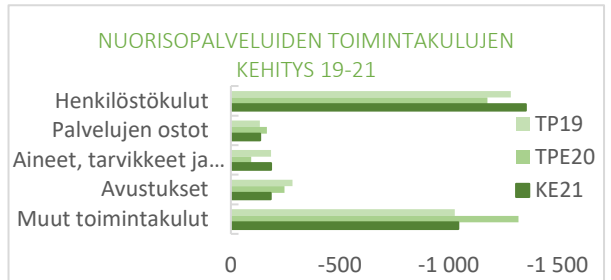
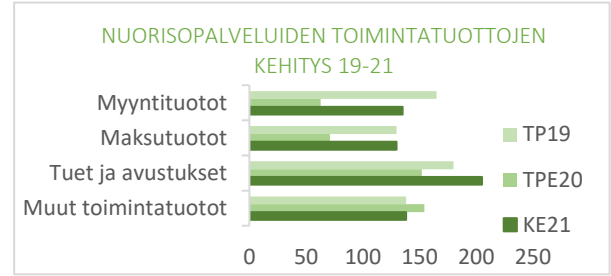
ARVIO NUORISOPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Nuorisotyö on lasten ja nuorten kohtaamista eri toimintaympäristöissä sekä toimintaa nuorisolähtöisesti ryhmien ja yksilöiden parissa. Työtä tehdään niin nuoria kasvokkain kohtaamalla kuin sosiaalisen median eri kanavissa. Kasvava osa työtä on nuorten hyvinvoinnin edistäminen toimimalla monitoimijaisesti.

Nuorisotila verkosto on kattava, joten rakennusinvestointeihin ei ole tarvetta. Nuorisotilojen varustetason ajanmukaistaminen vaatii lisäpanostusta.

Tulevien vuosien haasteet liittyvät nuorten arjen hallinnan, pitkittyneen työttömyyden tai koulutuksen puuttumisen aiheuttamiin haasteisiin. Tarve kohdennettuun nuorisotyöhön tulee tulevina vuosina kasvamaan. Nuorten työllistämiseen kohdentuvat toimenpiteet vaativat tulevina vuosina lisäpanostusta.

Nurmijärven Monitoimitalo Monikon toimintaa kehitetään luomalla uusia palveluita. Kehittämistoiminnalla pyritään laajentamaan asiakaskuntaa sekä lisäämään tuloja.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Iltapäivätoiminta/asiakkaat	117	125	125
Iltapäivätoiminta per käynti	7,6 e	7,01 e	7,01 e
Avustukset avustukset per lapsi	186 000 e 659 e	164 250 e 660 e	164 500 e 660 e
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	190	210	220
Monikkosali Tilaisuuksien määrä	240	210	240
Kävijöiden määrä	27413	29500	31 000
Nuorten työllistäminen Työllistettyjen määrä (palkkatuki/harjoittelu)	16/71	15/70	20/80

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille monipuolisia ja laadukkaista ohjaustunteja ja tapahtumia., urheiluseurojen avustaminen, liikuntasalivuorojen organisoiminen.

Liikuntapalveluiden ohjaustoiminnassa keskitytään ennaltaehkäisevään ja toimintakykyä lisäävään toimintaan. Toiminta on ensisijaisesti suunniteltu vähän liikkuville tai liikuntaa aloittaville täydentämään järjestöjen, yksityisen sektorin ja Nurmijärven Opiston toimintaa.

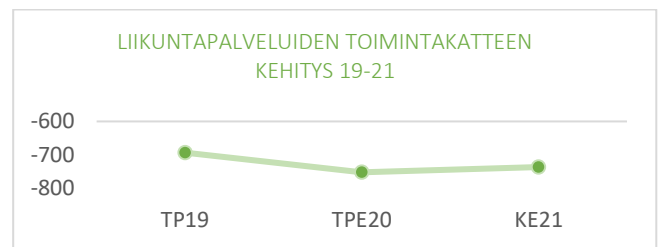
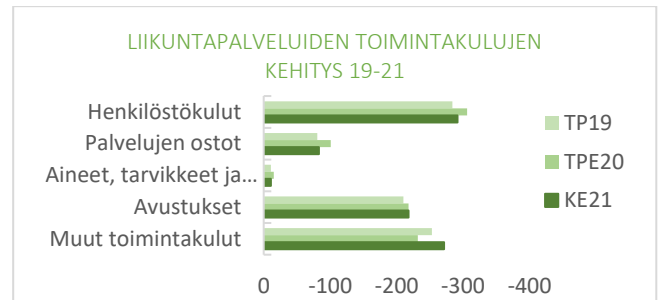
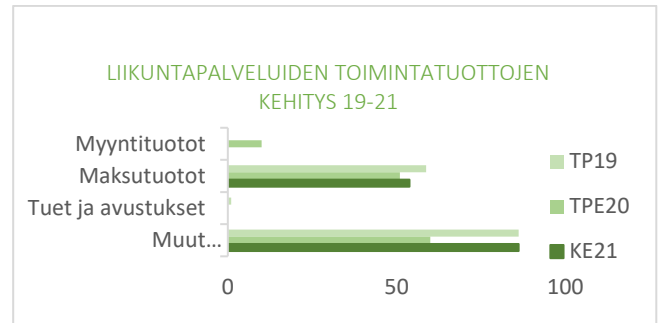
Liikuntapalveluiden vastuulla on myös kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien kehittäminen.

ARVIO LIIKUNTAPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITYMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Ikäihmisten määrän lisääntyessä etenkin heille järjestettävälle toiminnalle tulee jatkossa olemaan kysyntään ja lisääntyvää tarvetta.

Käytettävissä olevat tilat rajoittavat kuitenkin toimintaa mm. sen takia, että koulujen liikuntasalien käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin on todella paljon paineita. Liikuntapalvelutkaan ei voi varata niistä omaan toimintaan liian paljon vuoroja. Päivisin tapahtuvaa toimintaa järjestetään tällä hetkellä pääsääntöisesti Kirkonkylän terveyskeskuksen ja Klaukkalassa Lumikellon tiloissa. Noiden tilojen käyttömahdollisuus on vähintään turvattu ja uusia käytettävissä olevia tiloja kartoitettava., Nykyisellä ohjaajaresurssilla ei kuitenkaan pystytä toimintaa hirveästi enää nykyisestä lisäämään.

Yhteistyö Keski-Uudenmaan SoTe-kuntayhtymän, muiden kunnan toimijoiden, järjestöjen, yksityisen sektorin sekä Nurmijärven Opiston kanssa tulee edelleen korostumaan ja sitä tulee myös kehittää.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Ohjauskertoja vuodessa	1 954	2 548	2 548
Ohjattujen ryhmien määrä	72	98	98
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tuntia/vuosi)	21 200	21 188	21 188

HYVINVOINTIPALVELUT

Kasvun ja oppimisen tukipalvelujen tehtävänä on huolehtia lakisääteisistä oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluista esiopetuksessa, kouluilla ja toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi tarjotaan varhaiskasvatuspsykologin palveluja 2-5-vuotiaille ja heidän huoltajilleen.

Kotoutumispalvelut tarjoaa ohjaus- ja neuvontapalvelua kunnan kaikille maahanmuuttajille tuloperusteesta riippumatta Koto-infon neuvontapisteessä. Lisäksi kansainvälistä suojelua saaville ja heidän perheenjäsenilleen muodostuu asiakkuus kotoutumispalveluun laskennallisten kuntakorvausten ajaksi.

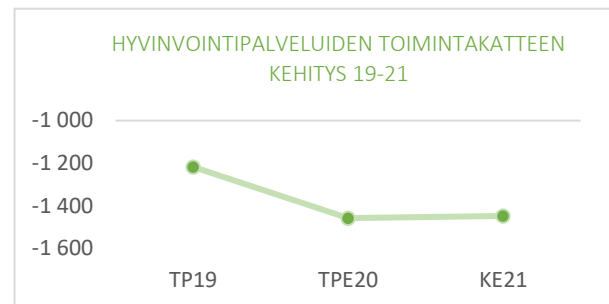
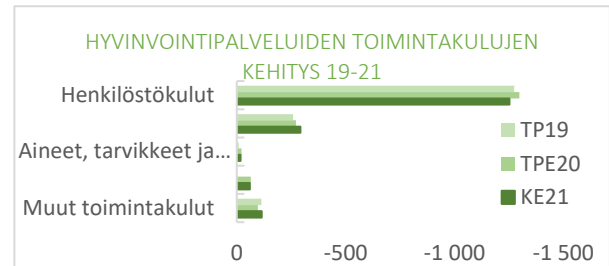
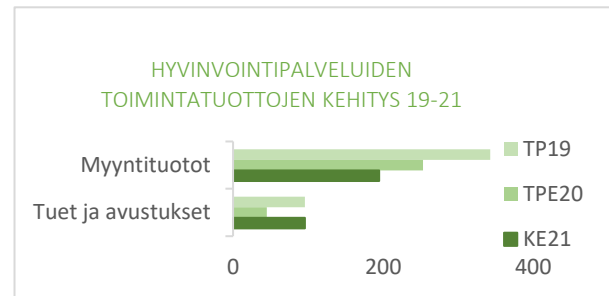
Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistetään koodinoimalla, kehittämällä ja suunnittelemalla kunnassa tehtävää hyvinvointityötä yhteistyössä muiden eri toimijoiden kanssa.

ARVIO HYVINVOINTIPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Erikoissairaanhoidon ajaa valtakunnallisesti lasten ja nuorten mielenterveys-työhön mallia, jossa hoidollisia interventioita tarjotaan jatkossa oppilas- ja opiskelijahuollossa. Hoidollinen ja samaan aikaan tehtävä ennaltaehkäisevä työ edellyttävät riittävää työntekijäresurssia.

Kotoutumispalvelut: Kunta vastaanottaa 10-15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi, alkaen 2021. On arvioitu, että silti korvausten piirissä olevien määrä vähennee hiljalleen, kun 2017 ja sen jälkeen kuntapaikan saaneiden korvausajat päättyvät. Tämä ei tarkoita aina palvelun tarpeiden vähenemistä. Ohjaus- ja neuvontapalvelua on vahvistettava ja turvattava sen toiminta. Vuonna 2021 astunee voimaan uusi kotouttamislaki, jossa otetaan kantaa kuntakorvausjärjestelmään. Laskentaperuste muuttuu. Työtä kehitetään kokonaisvaltaisempaan suuntaan, jossa kaikki maahanmuuttajat saavat palvelua tarveperusteisesti hyvinvointinsa tueksi.

Hyvinvoinnin edistäminen: Huolehdittava siitä, että kunta omaa riittävää, luotettavaa tietoperustaa kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin vaikuttavista tekijöistä epidemian vaikutusten arvioimiseksi sekä mahdollisen palvelutarpeen uudelleen arvioimiseksi

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Kasvun ja oppimisen tukipalvelut: Henkilöstö	19 + ostopalvelu 0,6 HTV	20	21
Asiakkaiden määrä	1787	1825	1920
Asiakaskontaktien määrä	7435	7600	8000
Kotoutumispalvelut: Henkilöstö	6	4	3
Asiakkaiden määrä?	112	82	59
Asiakaskontaktien määrä	1595	1870	1090

2.3 Ympäristötoimialan palvelutuotantokortit

Ympäristötoimialan tehtävänä on luoda kuntalaisille hyvää elinympäristöä ja yrityksille hyvää toimintaympäristöä.

Toimiala vastaa siitä, että kunnan omistama rakennettu ympäristö on toimivaa, viihtyisää, monipuolista, turvallista ja siistiä. Kehitämme kunnan elinvoimaa maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Yhdyskuntasuunnittelussa pyrimme tasapainoon kuntalaisten toiveiden, yritysten toimintaedellytysten, kulttuurihistoriallisten arvojen ja luonnon arvojen kanssa.

Toimitilojen omistajana vastaamme siitä, että kunnan kiinteistöomaisuus on tarkoituksenmukaista, sen arvo säilyy, tilankäyttö on tehokasta ja tilat ovat turvallisia ja käyttötarkoitukseensa soveltuvia.

ARVIO YMPÄRISTÖTOIMIALAN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023

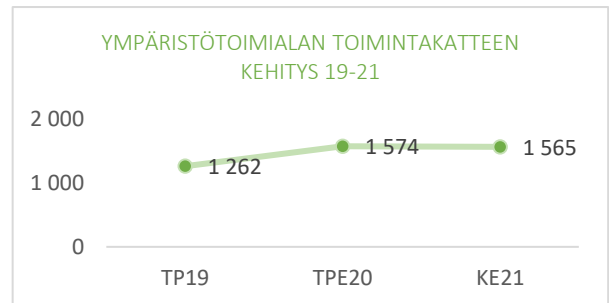
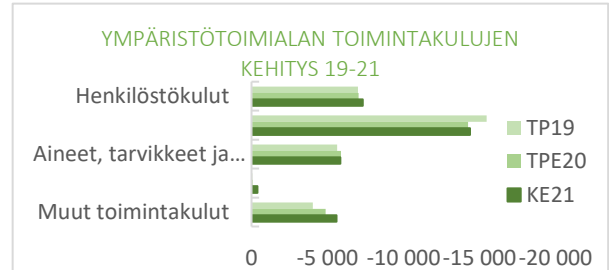
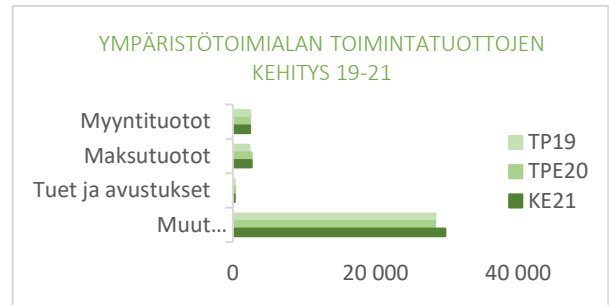
Kunnan talouden tasapainottaminen ja NUUKA-ohjelman toteuttaminen edellyttää toimialalla kustannustehokkuuden edelleen parantamista. Toimialan toiminnan kustannuksiin ja tuottoihin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin omaisuuden luovutuksista saatavissa tuotoissa. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin. Omaisuuden realisointi on yksi keino kasvattaa tuottoja sekä vähentää pitkällä tähtäyksellä käyttökuluja.

Ympäristötoimiala kehittää toimintaansa ja tavoitteena on olla toiminnallisesti ja taloudellisesti kilpailukykyinen. Toimialan vastuulla olevien tehtävien volyymit kasvavat mutta silti tavoitteena on vähentää uuden henkilökunnan rekryointitarvetta. Teknisen sektorin asiantuntija- ja ammattityöntekijöiden saatavuus jatkuu todennäköisesti vaikeana, ennen uuden rekryoinnin aloittamista selvitetään aina mahdolliset tehtävien uudelleen järjestelyt.

Toimiala osallistuu omalta osaltaan kunnan toimielinrakenteen uudistamiseen ja ottaa huomioon mahdollisten muutosten vaikutukset toimialan organisointiin ja toimintatapoihin. Toimialan vastuulla olevien tehtävien

valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano tehdään kunnan kokonaisedun mukaisesti saumattomasti ja tehokkaasti.

Uuden valtuustokauden alussa panostetaan erityisesti uusien toimielimien perehdyttämiseen ja koulutukseen

toimialan vastuulla olevista toiminnoista ja toimintaa säätelevästä lainsäädännöstä.

Kunnallistekniikan investointimäärärahoja priorisoidaan elinvoimaa tukeviin, liikenneturvallisuutta ja esteettömyyttä parantaviin sekä kevyen liikenteen käyttöä ja sujuvuutta lisääviin hankkeisiin. Muita merkittäviä painopistealueita toiminnassa suunnittelukauden aikana ovat hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen, ympäristöasioiden koordinointi ja kehittäminen (ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035).

Kunnan kiinteistökantaa kehitetään palveluverkkosuunnitelman ja toimitilaohjelman mukaisesti. Palveluverkon keskeisen periaatteen mukaisesti toimitiloja omistetaan ja ylläpidetään vain kunnan ydintoimintoja varten.

Sisäilmaongelmaisten rakennusten korjaaminen ja sisäilmaongelmien ehkäisy ovat yksi toimialan haasteista, johon on pakko kohdistaa resursseja. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva menoerä ja väistötilatarvetta on tulevaisuudessa pystyttävä hallitsemaan paremmin. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenvia kustannushaasteita myös kiinteistönpidolle.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Väestönkasvun mahdollistaminen uusia asuntoalueita avaamalla.
- Yritysten Nurmijärvellä sijoittumisen mahdollistaminen riittävällä tonttutuotannolla.
- Kunnossapidettävien katujen määrä lisääntyy mm. Klaukkalantien muuttuessa kaduksi.
- Yksityisteiden kunnossapidon siirryttyä tiekunnille, kunnan rooli muuttuu avustusten myöntäjäksi.
- Kunnan talouden tiukentuessa joudutaan priorisoimaan palvelujen tuottamista ja palvelujen kohderyhmiä.

TOIMIALAN INVESTOINNIT 2021-2023

Investointi- kohde	KEHYS21	KEHYS22	KEHYS23
Talonrakennushankkeet	14 400	16 505	25 775
Kunnallistekniikan rakentaminen	18 429	21 001	9 050
Kalusto	350	390	420

OMAISUUDEN TUOTOT JA HALLINTA

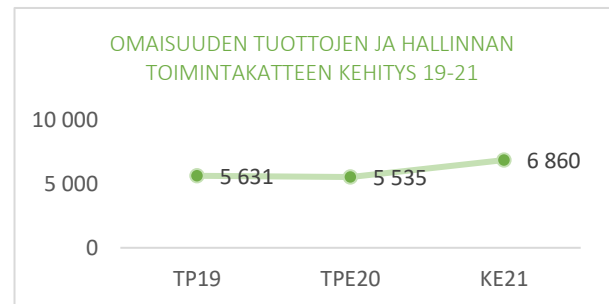
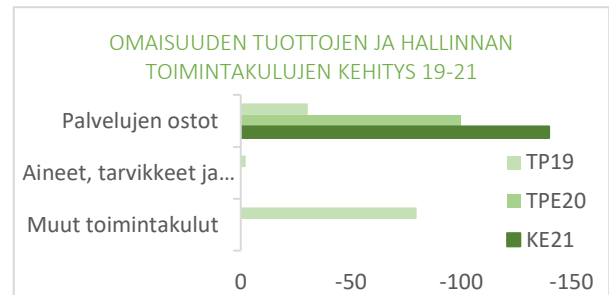
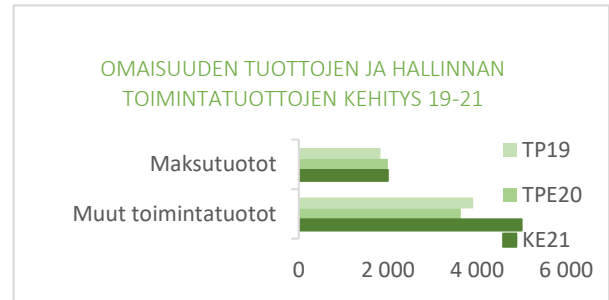
Kunnan maapolitiikan hoitaminen ja vastuu kunnan maanhankinnasta ja tonttien luovuttamisesta sekä maapoliittisen ohjelman ajantasaisuudesta Maanhankintaa ja tonttien luovutusta tehdään maankäytön tavoiteohjelman mukaisesti sekä toteuttaen talousarviossa asetettuja tavoitteita.

ARVIO OMAISUUDEN TUOTTOJEN JA HALLINNAN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Maanhankintaa ja tonttien luovutusta harjoitetaan ennistä aktiivisemmin pyrkien ylläpitämään suunnittelu- ja vuosittainen taso korkealla. Suunnitelmakaudella kiinnitetään erityistä huomiota tontintuotantoprosessin toimivuuteen ja resursointiin.

Tontin luovutustuotot arvioidaan talousarvion yhteydessä. Tontin myynnin määrä on vahvasti sidoksissa talouden suhdanteisiin ja tonttien kysyntään. Tontteja pyritään luovuttamaan monipuolisesti eri taajamista kunnan tonttivarannon ja talouden raamien puitteissa.

Kunta päättää omistamiensa luovutettavien tonttien sijainnit, määrät ja ajankohdat. Näin ollen se voi samalla ennakoita palvelutarpeen lisääntymisen. Kunnan omistuksessa olevien alueiden kunnallistekniikan investoinnit voidaan parhaiten toteuttaa oikea-aikaisesti suhteessa tontinmyyntiin. Alueet, joille on jo rakennettu kunnallistekniikkaa, pyritään myymään mahdollisimman nopeasti, jotta saadaan pääomaa seuraavien alueiden toteutukseen ja maanhankintaan sekä verotuloja.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Luovutetut omakotitontit, kpl	27	35	35

TEKNINEN KESKUS

Tekninen keskus vastaa kunnallistekniikan suunnittelusta ja toteutuksesta kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Keskus ylläpitää ja hallinnoi kunnan taajamien katu-, viher- ja liikuntapaikka-alueita ja muita kunnan yleisiä alueita sekä hoitaa keskukselle kuuluvat viranomais- ja tukipalvelut. Lisäksi keskus vastaa kunnan vastuulla olevasta joukkoliikenteen järjestämisestä, haja-asutusalueen vesihuollon tehtävistä, jätehuollon omistajaohjauksen tukitehtävistä sekä maankaatopaikkatoiminnasta. Lisäksi keskus edistää kunnan keskeisten yleisten alueiden siisteyttä (Siistiksi-projekti).

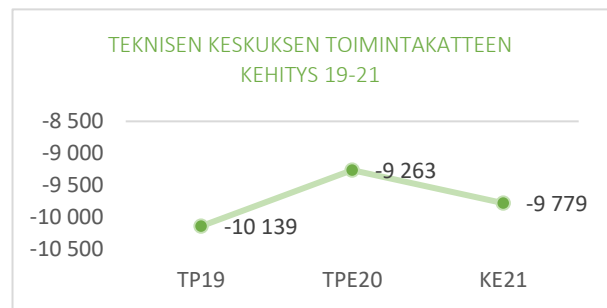
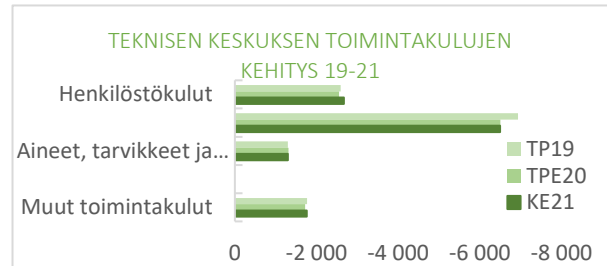
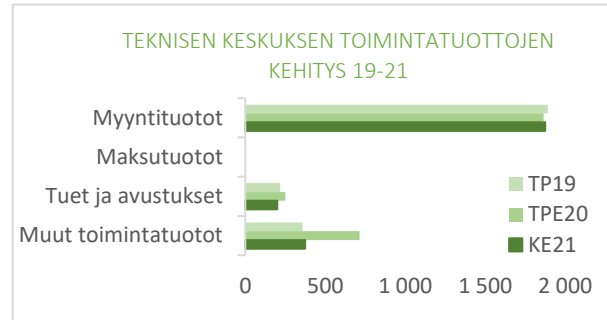
ARVIO TEKNISEN KESKUKSEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Teknisen keskuksen kehittämisessä panostetaan mm. kunnallistekniikan ICT-järjestelmien uudistamiseen (mm. keskusvarasto, rakennuttaminen, kunnossapito, kuljetuslogistiikka, omaisuustieto, luvat, valvonta). Hankinnat, koulutus ja käyttöönotto tapahtuvat vaiheittain ja määrärahojen. Toiminta ja organisointi pyritään toteuttamaan mahdollisimman tehokkaasti huomioiden henkilökunnan resurssit ja toimivat markkinat. Rekrytointien ja uuden henkilökunnan onnistunut perehdyttäminen on tärkeässä roolissa tulosalueen toimintojen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Lisäksi viestinnän kehittäminen on tärkeä ja jatkuva painopistealueiden suunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa ja hallinnoinnissa.

Kunnallistekniikan suunnittelussa painopistealueita ovat mm. laatia liikenneturvallisuussuunnitelma yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa, yleisten alueiden esteettömyyskartoitusten toteuttaminen, kevyenliikenteen verkoston ja ulkoilureitistön yleissuunnitelman päivittäminen sekä kokonaisvaltaisten puistoselvitysten laatiminen (mm. seniori-, perhe- ja leikki- ja taajamapuistot, lähiliikuntapaikat).

Muita merkittäviä muutoksia ja painopistealueita toiminnassa suunnittelukauden aikana ovat mm. Klaukkalantien muuttaminen kaduksi, hulevesiasioiden toimintamallin uudelleenjärjestäminen, ympäristöasioiden koordinointi ja kehittäminen (ml. Hiilineutraali Uusimaa 2035) sekä keskusvaraston toiminnan kehittäminen.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilömäärä, HTV	61,8	68,2	68,2
Kadut ja kevytliikenne km	359	361	364
€ (kulut)	2 209 218	2 026 580	
€/km	4 224	3 860	3 850
€/asukas	51	46	46
Puistot ha (hoidetut)	59,5	59,5	59,5
€ (kulut)	329 382	335 240	
€/ha	5 536	5 830	5 750
€/asukas	7,7	7,7	7,7
Liikuntapaikat			
€ (netto)	2 050 516	2 033 000	
€/asukas	48	47	47
Joukkoliikenne			
€ (netto)	3 267 615	3 315 670	
€/as	76	76	76

TILAKESKUS

Tilakeskus vastaa kunnan kiinteistöjen omistajatehtävistä, toimitilahallinnosta ja kiinteistöjohtamisesta. Tehtäviin kuuluvat toimitilojen rakennuttaminen, ylläpito ja kehittäminen sekä tiloista luopumisen hallittu toteuttaminen.

Tulosalue vastaa toimitilahallinnon prosessien kehittämisestä ja investointien valmistelusta. Tulosalue on jaettu kolmeen tulosityksikköön: hallinto-, ylläpito- ja rakennuttamisyksikkö.

Tilakeskuksen hallinnassa oleva tilakanta on yhteensä noin 184 000 huoneistoneliometriä.

ARVIO TILAKESKUKSEN TOIMINNAN KEHITTYMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

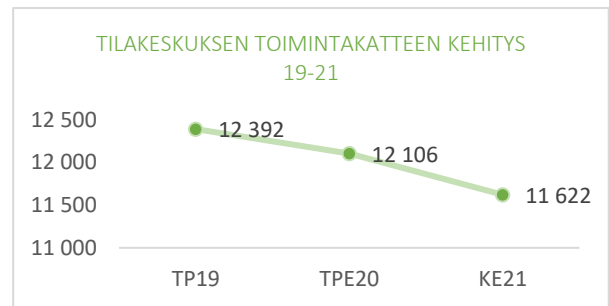
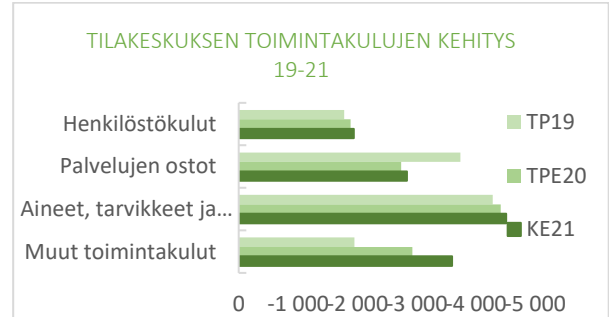
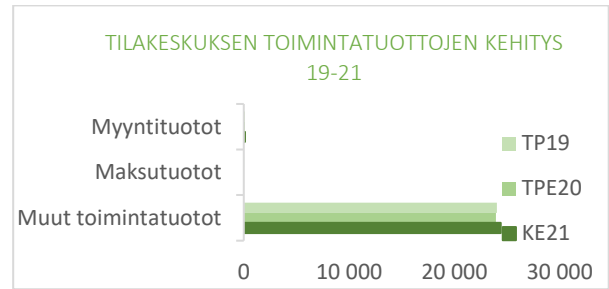
Tilakeskuksen pääasiakkaita ovat sivistys- ja hyvinvointitoimiala sekä Keusote. Kuntatalouden kiristyminen aiheuttaa tiukkenevia kustannusraameja myös kiinteistönpidolle. Uusia talonrakennusinvestointeja on harkittava entistä tarkemmin. Säästöjen saaminen kiinteistönpidossa edellyttää toimintojen yhdistämistä, synergiahyötyjen etsimistä ja tilankäytön tehostamista. Energia kallistuu tasaisesti ajoittaisista hintatason laskuista huolimatta.

Uusissa rakennushankkeissa tulee suosia laajoja kokonaisuuksia, isoa oppilas- tai lapsimäärää. Eri toimintoja tulee yhdistää esim. kampusajattelulla, jossa voidaan ottaa mukaan esim. nuorisotiloja, kirjasto-, koulu- ja liikuntatilat. Tilat tulee rakentaa pelkästään toiminnallisuusnäkökulmasta; toimiva käyttötarkoitukseensa, helppo huoltaa, helppo laajentaa tai pienentää sekä helppo korjata.

Nykyajan valitettava trendi on tuhotyöt ja ilkkivalta. Palveluverkon rakennuksien tulee kestää ilkkivaltaa ja vahingontekoa mahdollisimman hyvin. Rakennuksissa tulee olla ajanmukaiset valvontajärjestelmät.

Palveluverkon keskeinen periaate tulisi olla, että rakennuksia on vain kunnan ydintoimintoja varten; hallinto, varhaiskasvatus- ja opetustoiminta sekä terveydenhuolto sekä sosiaalitoimi.

Sisäilmaongelmat ovat vakava haitta ja riski kiinteistöaloudelle. Sisäilmaongelmien ehkäisyssä oikeiden rakennustapojen lisäksi avainasemassa on riittävät resurssit ylläpitotoimintaan käyttäjän omien toimien lisäksi. Väistötilat ovat usein vaikeasti ennakoitavissa oleva

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä	38,7	39	39,6
Kulut e/m ² /v	64,1	64,0	64,0

menoerä. Väistötilatarvetta pitää tulevaisuudessa pystyä hallitsemaan paremmin.

Muutoksiin tilatarpeissa auttaa mm. riittävä tonttivaranto tiloille, toisin sanoen jokaisessa taajamassa pitää olla tyhjä tontti päiväkodille ja koululle, johon voidaan sijoittaa tilaelementtirakennus tukemaan tilatarpeiden muutoksia. Oikeaan käyttötarkoitukseen kaavoitettu vapaa tontti mahdollistaa laajan pelivaran vuokrasopimusten säätelyssä, joka alentaa kiinteistönpidon kustannuksia.

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

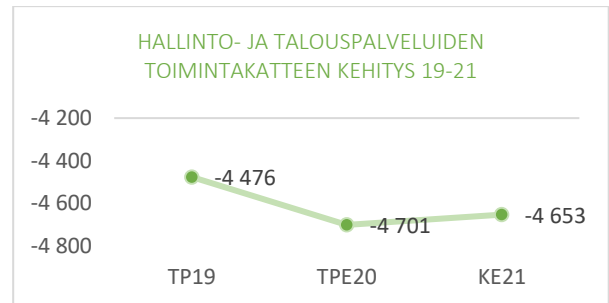
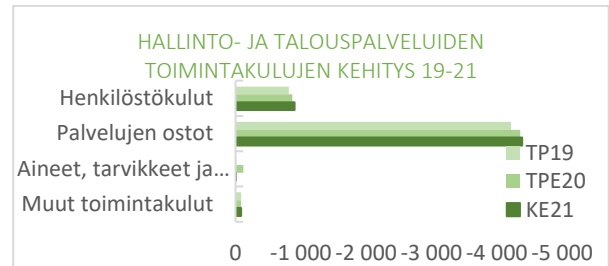
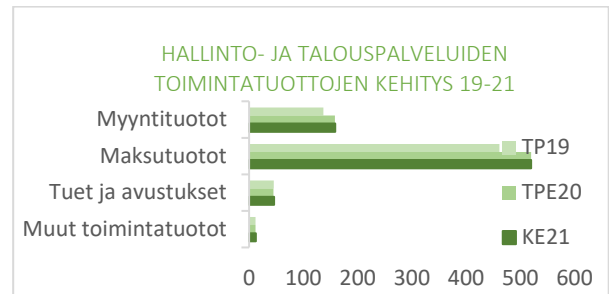
Hallinto- ja talouspalveluiden tehtävänä on järjestää toimialan yhteisesti hoidettavat hallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja asiakaspalvelun tehtävät sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat rakennusvalvonnan tehtävät.

Tulosalueen tehtäviä ovat: rakennusvalvontaviranomaistehtävien lisäksi lautakuntien hallinnolliset valmistelu-, toimeenpano- ja sihteeritehtävät; sopimushallinta, asiakirjahallinta ja arkistotehtävät; henkilöstöasioiden koordinointi; talousarvion laadinta, määrärahojen seuranta ja raportointi; ostolaskujen käsittely; myyntilaskutus, teknisen toimen asiakaspalvelu

Tulosalueelle sisältyy myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen maksusuudet.

ARVIO HALLINTO- JA TALOUSPALVELUIDEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Sähköiset palvelut lisääntyvät edelleen. Etätyöskentely lisääntyy.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä, HTV	18	19	19
Rakennusluvut, kpl	260	240	260
Tarkastukset, kpl	1 489	1 600	1500

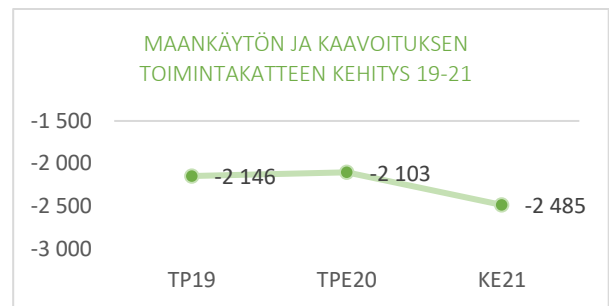
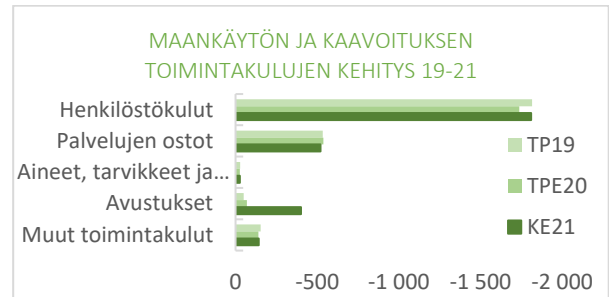
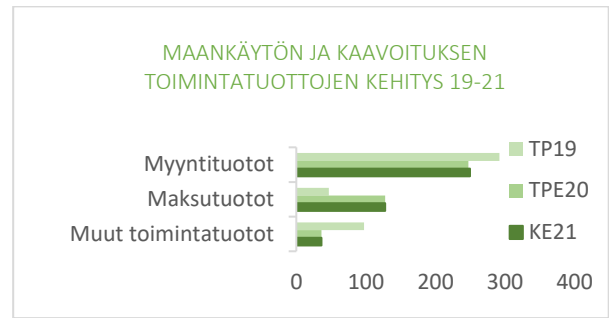
MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS

Tulosalueen perustehtävänä on kunnan elinvoimanhittäminen maapolitiikan ja maankäytön suunnittelun keinoin. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on omalla toiminnallaan luoda toimivaa, turvallista ja viihtyisää asuinymäristöä. Tulosalue koostuu neljästä yksiköstä: maankäyttö, yleiskaavoitus, asemakaavoitus ja kiinteistö- ja mittausyksikkö. Kunnan paikkatieto ja maastomittaus on järjestetty kiinteistö- ja mittausyksikön toimesta.

Tehtävää toteutetaan ohjaamalla kunnan yhdyskuntarakenteen kehitystä ja huolehtimalla kunnan edunvalvonnasta seudun kuntien, maakunnan ja valtion välisessä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja maapolitiikan osalta. Toimivan, turvallisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön muodostamiselle luodaan edellytyksiä yleis- ja asemakaavoituksella, joiden palvelut ovat asema- ja yleiskaava, suunnittelutarveratkaisut, poikkeamispäätökset ja maisematyöluvat. Maapolitiikan osalta tehtävää toteutetaan aktiivisen maanhankinnan ja tontinluovutuksen kautta. Kiinteistö- ja mittausyksikkö toimii osana tonttituotantoprosessia ja tuottaa kiinteistönmuodostus-, kuntarekisteri- ja paikkatietopalveluja.

ARVIO MAANKÄYTTÖN JA KAAVOITUKSEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023 JA SUOSITUKSET PALVELUTUOTANNON KEHITTÄMISEKSI

Tulosalueen toiminnan volyymiin vaikuttavat merkittävästi talouden suhdanteet. Tämä näkyy etenkin tontin luovutuksissa ja sen myötä muussa tulosalueen toiminnassa. Toiminta jatkuu näillä näkymin ennallaan, kehityssuunta on hieman kasvava. Lakisääteiset tehtävät säilyvät. Kunnan ottamien vesinäytteiden ottamisesta ja maaperätutkimuksien suorittamisesta luovutaan. Henkilöstömäärä vähenee oletettavan eläköitymisen myötä kahdella henkilöllä.

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä, HTV	35,7	36	35,5
Asemakaavoitus kulut e kulut e/asukas	563 883 13	570 200 13	13
Kiinteistö ja mit- taus kulut e e/asukas	1 087 916 25	1 100 290 25	23
Maankäyttö kulut e e/asukas	289 667 6,7	306 750 6,0	6,0
Yleiskaavoitus kulut e e/asukas	472 853 10,4	506 990 11,2	11

2.4 Aleksia liikelaitoksen palvelutuotantokortti

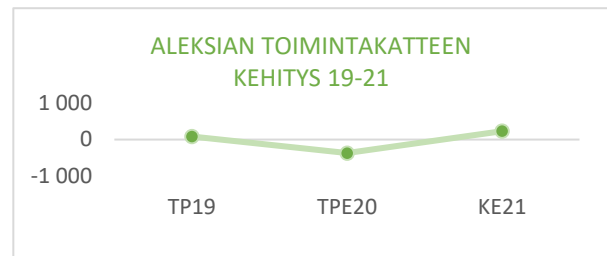
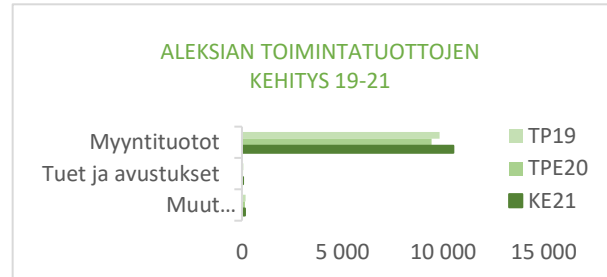
Aleksia on Nurmijärven kunnan sisäinen liikelaitos, joka tarjoaa ruoka- ja siivouspalveluja pääasiassa Nurmijärven kunnan toimialoille. Aleksian vastuulla on noin 80 toimipaikan ruoka- ja/tai siivouspalvelut. Sivistystoimi on suurin asiakas kouluihin ja päiväkotiteineen. Ympäristötoimialalle myydään siivouspalveluja.

ARVIO ALEKSIAN TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ 2021-2023

Uusi valmistuskeittiö Aleksian Pata on otettu käyttöön vuonna 2020 ja ruoanvalmistusta siirretään sinne vaiheittain vuoteen 2023 mennessä. Ruoan valmistuksen siirtäminen on riippuvainen palvelukeittiöiden saneerauksista. Palvelukeittiöiden saneeraukset jatkuvat vaiheittain vuosina 2021-2023. Aleksianssa otettiin uusi organisaatio osittain käyttöön vuonna 2020. Organisaatio on täysin toiminnassa, kun ruoan valmistus on pystytty siirtämään Aleksian Pataan ja palvelukeittiöt on saneerattu. Uudessa organisaatiossa yhdistetään ruoka- ja siivouspalvelujen tehtäviä ns. yhdistelmätyöksi. Nämä vaikuttavat Aleksian tuottavuustavoitteen toteutumiseen. Ylimenokaudella aiheutuu kuluja.

Aleksian talousarvioon sisältyy ruoka- ja siivouspalvelujen myynti Keski-Uudenmaan soteen. Tulevien vuosien tilanne ei ole vielä selvillä: mikäli/kun KeuSote kilpailuttaa tukipalvelunsa, sillä on vaikutusta Aleksian toimintaan, koska liikelaitos ei voi kuntalain mukaan osallistua kilpailutukseen. Tällöin Aleksian suurimpana asiakkaana tulee muutoksen jälkeen olemaan sivistystoimi. Aleksian ostamat sisäiset palvelut kohdentuvat nykyisille asiakkaille, joka vaikuttaa hintojen nousuna. KeuSoten mahdollisen tukipalvelujen kilpailutus vaikuttaa Aleksianssa noin 20 henkilön työhön.

Ruokapalveluista on kilpailutettu 5 % ulkopuoliselle palveluntarjoajalle. Kunnanhallitus tarkastelee syksyllä 2020 kilpailutetaanko ruokapalvelua vai siirtykö kaikki ruoanvalmistus Aleksialle. Tällä päätöksellä on henkilöstövaikutuksia, mutta palvelujen ostot vähenevät vastaavasti. Siivouspalveluista on kilpailutettu 5 % ja sopimuskausi päättyy 31.7.2023.

YHTENEVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Ruoan valmistus siirtyy Aleksian Pataan vaiheittain vuoteen 2023 mennessä
- Palvelukeittiöiden saneeraukset vaiheittain vuoteen 2023 mennessä
- Aleksian uusi organisaatio käytössä, kun palvelukeittiöiden saneeraukset ovat toteutuneet vuoteen 2023 mennessä
- Ylimenokaudella aiheutuu kuluja ja arvioidut säästöt toteutuvat vasta sitten, kun kaikki palvelukeittiöt on saneerattu, toiminta keskitetty yhteen valmistuskeittiöön, toiminta on vakiintunut ja yhdistelmätyö on voitu ottaa käyttöön kaikissa kohteissa
- KeuSoten mahdollinen tukipalvelujen kilpailutus vaikuttaa Aleksian toimintaan, koska liikelaitos ei voi kuntalain mukaan osallistua kilpailutukseen. Mahdollisella kilpailutuksella on vaikutusta 20 henkilön työhön

ALEKSIAN INVESTOINNIT 2021-2023

Investointi-kohde	KEHYS21	KEHYS22	KEHYS23
keittiöiden laitteiden ja kaluston uusiminen	200 000	200 000	150 000

2.5 Nurmijärven vesi liikelaitoksen palvelutuotantokortti

Nurmijärven Vesi –liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevesien poisjohtamisesta ja puhdistamisesta.

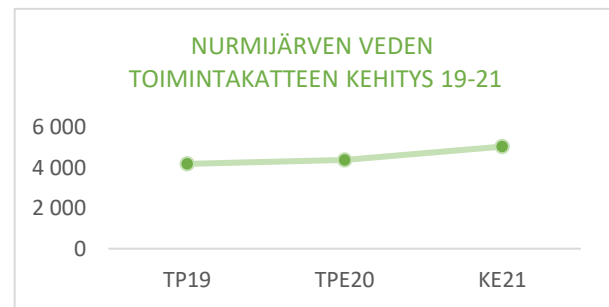
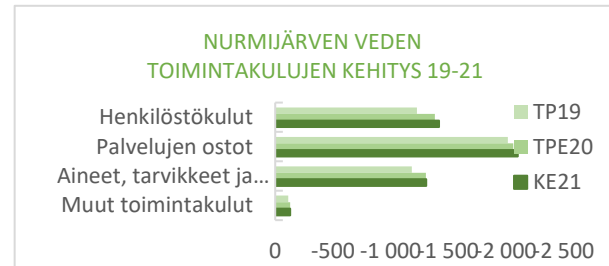
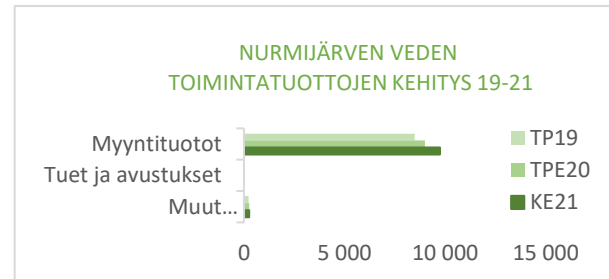
ARVIO NURMIJÄRVEN VEDEN TOIMINNAN KEHITYKSESTÄ 2021-2023

Vedentuotanto jatkuu nykyisillä pohjavesilaitoksilla. Veden käytön ennustetaan kasvavan vuosittain noin 0,5 %. Jätevedenkäsittely jatkuu nykyisillä jätevedenpuhdistamoilla. Uusien verkostojen rakentamista ja verkostosaaneerauksia sekä tuotantolaitosten uudisrakentamista ja perusrakennuksia tehdään rakentamishjelman mukaisesti. Verkoston ja laitosten kunnossapitoa tehostetaan. Asiakaspalvelu jatkuu nykyisellä toimintatavalla. Asiakastytyväisyys tutkimus tehdään vuosittain ja asiakaslehti ilmestyy kerran vuodessa.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaamisen esisuunnitelma valmistui vuonna 2019. Esisuunnitelmassa tarkasteltiin toteutusvaihtoehtoina uuden puhdistamon rakentaminen samalle paikalle ja jätevesien siirto puhdistettavaksi Klaukkalan jätevedenpuhdistamolle tai HSY:n Blomminmäen jätevedenpuhdistamolle. Päätöksen tekeminen toteutussuunnitteluun jatkavasta vaihtoehdosta on viivästynyt, koska esisuunnitelman lähtötietoihin on tullut muutoksia ja esisuunnitelmaa joudutaan päivittämään uusien tietojen pohjalta. Toteutussuunnitteluun jatkava vaihtoehto pyritään päättämään syksyn 2020 aikana, jolloin toteutussuunnittelua tehdään vuonna 2021. Rakentamishjelmassa puhdistamoinvestoinnin rakentaminen on aikataulutettu vuosille 2022-2023, mutta aikatauluun voi edelleen tulla muutoksia, koska hankkeen toteuttaminen edellyttää päätöstä tulevasta toteutusratkaisusta ja siihen liittyvien viranomaislupien lainvoimaisuutta.

Teilinummen tekopohjavesilaitoksen imeytyskoe päättyy vuoden 2020 kesäkuun lopussa. Koeimeytyksen tulokset ovat olleet lupaavia ja vuoden 2020 syksyllä haetaan vesilupaa tekopohjavesilaitokselle ja aloitetaan tekopohjavesilaitoksen toteutussuunnittelu. Rakentamishjelmassa on alustavasti varauduttu tekopohjavesilaitoksen rakentamiseen vuosina 2022-2023.

Altia Oy:n ja Nurmijärven Veden teollisuusjätevesisopimuksen neuvottelut jatkuvat edelleen. Nykyinen teollisuusjätevesisopimus päättyy vuoden 2020 lopussa ja tämän jälkeen alkaa maksimissaan kolmen vuoden mittainen irtisanomisaika. Vesihuoltolain muutoksen myötä

PALVELUTUOTANNON TUNNUSLUKUJA

Tunnusluku	TP2019	TPE2020	KEHYS2021
Henkilöstömäärä, HTV	35,7	36,6	35
Veden myynti, 1 000 m ³	1 732	1 742	1 751
Laskutettu jätevesi, 1 000 m ³	2 054	2 100	2 150

hulevesien viemäröinti ei enää ole vesihuoltoa. Päätöksiä hulevesien vastuunjaosta Nurmijärven kunnassa ei ole vielä tehty ja asiaa pyritään edistämään teknisen keskuksen kanssa vuosien 2020-2021 aikana.

YHTEENVETO PALVELUTUOTANNON KESKEISISTÄ MUUTOKSISTA

- Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon korvaaminen
- Teilinummen tekopohjavesilaitoksen rakentaminen.

LIIKELAITOKSEN INVESTOINNIT 2021-2023

Investointi-kohde	KEHYS21	KEHYS22	KEHYS23
Vesilaitoksen investoinnit	9 130	15 810	11 510

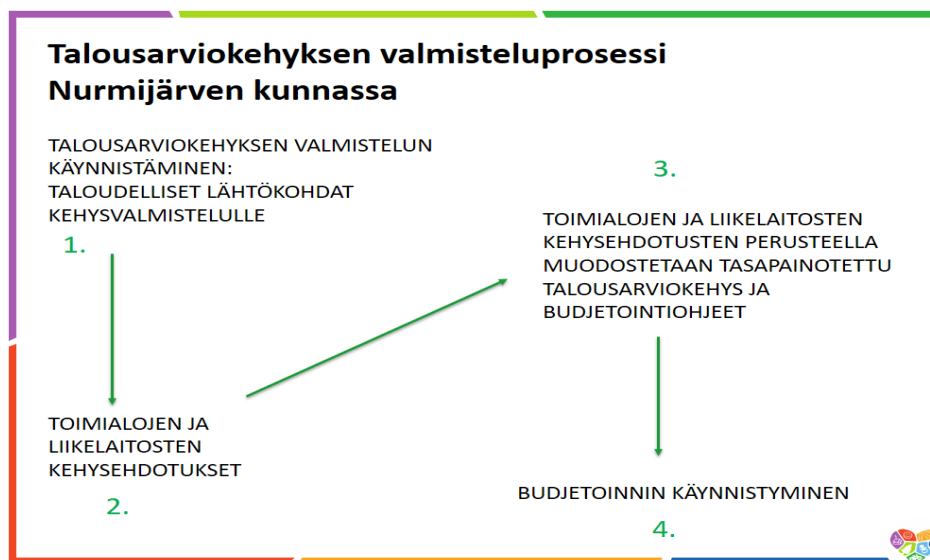
TALOUSARVIOKEHYS 2021

3. Talousarviokehys 2021

3.1 Talousarvion valmisteluprosessi ja aikataulutus

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Vuosittaisen talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kunnanhallitus hyväksyy kunnan hallintosäännön 58 §:n mukaisesti talousarvion suunnitteluohjeet ja talousarvion laadintaohjeet, joiden perusteella toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Talousarviokehityksen kokoamista varten annetaan ohjeet kehysohjeiden laatimisesta ja sisäisten erien arvioinnista toimialoille ja liikelaitoksille sekä sovitaan toimiala-/liikelaitoskohtaisista kehysneuvotte- luista. Ohjeiden pohjana toimivat kunnan taloudelliset lähtökohdat.

Toimialojen ja liikelaitosten kehysohjeiden jälkeen sovitaan ohjeiden mukaiset käyttötalouden nettomenot, kunnan tulorahoitus ja arvioidut investointimenot yhteen ja muodostetaan kokonaiskuva kunnan taloudesta talousarviovuodelle. Tarkastelussa huomioidaan toimenpideohjelmien tms. (esim. NUUKA-ohjelma) asettamat reunaehdot, joiden pohjalta lähdetään tekemään mahdollisia tasapainotuk- sia.

Tämän jälkeen muodostetaan viranhaltijatyönä kunnanhallitukselle esitettävä tasapainotettu talousar- viokehys. Kehyksen hyväksymisen jälkeen varsinainen budjetointi käynnistyy ja eri budjetointivaiheet tal- lennetaan järjestelmään alla esitettyjen vaiheistuksien mukaan. Vaiheistuksissa on kuvattu sitä, missä eri toimielimissä talousarviota käsitellään ja tehdään mahdollisia muutoksia.

Talousarvion- ja suunnitelman valmistelu käynnistyy huhtikuussa ja päättyy joulukuussa, jolloin valtuusto on hyväksynyt talousarvion ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet on annettu kunnanhallituksessa. Tar- kempi talousarvioaikataulu on dokumentin liitteenä.

Vuoden 2021 talousarviovalmistelu on vaiheistettu kuluvan vuonna seuraavalla tavalla:

1. Toimialojen/liikelaitosten kehysperusteiset talousarvioesitykset (annetaan 30.8.2020 mennessä)
2. Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitys (1.9.-7.9.2020)
3. Kunnanjohtajan talousarvioesitys (8.9.-21.9.2020)
4. Kunnanhallituksen talousarvioesitys (19.10.-27.10.2020)
5. Valtuuston talousarvio (11.11.-30.11.2020)

3.2 Talouskatsaus

Koronavirus-pandemia ja valtioiden rajoitustoimet sen leviämisen estämiseksi ovat vaikuttaneet merkittävä tavalla maailmantalouteen. Muutos on ollut ennennäkemättömän suuri ja nopea sekä ennen kaikkea ennalta arvaamaton. Kansainvälinen talous alkoi hiipua jo kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä Kiinan talouden supistuttua voimakkaasti. Kyseessä on ensisijaisesti taloudessa globaalien tuotantoketjujen kautta leviävä negatiivinen tarjontashokki, mutta myös merkittävä negatiivinen kysyntäshokki. Taloudellinen aktiviteetti on vähentynyt Euroopassa merkittävästi ja Yhdysvaltojen talouskasvu on kääntynyt negatiiviseksi pandemian saavutettua maanosan. Tulevan kehityksen arviointia leimaa tällä hetkellä suuri epävarmuus, mutta tästä huolimatta maailman kokonaistuotannon ennustetaan supistuvan noin 2 % kuluvana vuonna.

Valtionvarainministeriön ennusteiden mukaan Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan supistuvan koronasta johtuen noin 6,0 % vuoden 2020 aikana. Taustalla on oletus koronaviruksen hiipumisesta, jolloin talous lähtisi elpymään jo mahdollisesti loppuvuoden aikana. Vuosina 2021 ja 2022 BKT:n arvioidaan kasvavan 2,5% ja 1,7% vuodessa.

Koronavirus-pandemia, sen hidastamiseksi tehdyt sulkutoimenpiteet ja talouden tilan väliaikainen mutta jyrkkä heikkeneminen kääntävät julkisen talouden alijäämän ja velan nopeaan kasvuun. Koronaviruksen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi ja yritysten taloustilanteen helpottamiseksi tehdyt toimet heikentävät osaltaan julkista taloutta. Vaikka talouden shokkitila olisikin lyhytaikainen, tulee kansantalouden elpyminen normaalitilaansa viemää vuosia, sillä jo ennen koronaa Suomi oli siirtynyt kohti heikompaa taloussuhdannevaihetta ja julkinen talous oli ollut voimakkaasti rahoitusjäämäinen jo vuosia.

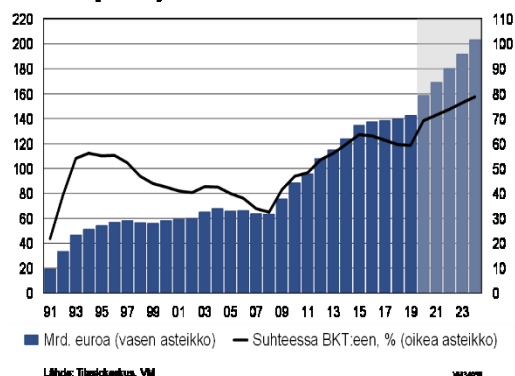
Myös kuntatalous on kiristynyt poikkeuksellisella tavalla viime vuosina ja kuluvasta vuodesta on muodostumassa historiallisen vaikea. Koronasta johtuen kuntien tulopohja tulee heikkenemään ja toimintakulut kasvamaan kuluvana vuonna, joka kääntää kuntatalouden voimakkaasti alijäämäiseksi. Lisäksi kuntatalouden tilaa rasittaa merkittävästi väestön ikääntymisen liittyvä sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän kasvu sekä investointipaineet. Investointien rahoittamisessa vieraanpääoman ehtoisen rahoituksen painoarvo tulee kasvamaan, kun investointien tulo-rahoitus kärsii käyttötalouksien kasvusta ja heikosta verotulokehityksestä johtuen. Tämä tulee kiihdyttämään kuntatalouden velkaantumista poikkeuksellisella tavalla tulevina vuosina.

Keskeisiä lukuja keskipitkällä aikavälillä (VM 2020:55)

	2019	2020**	2021**	2022**	2023**	2024**
BKT markkinahintaan, määrän muutos,%	0,9	-6,0	2,5	1,7	1,4	1,2
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	228	237	245	253	262
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	1,1	1,4	1,5	1,6
Työttömyysaste, %	6,7	8,5	9,0	8,8	8,5	8,3
Työllisyysaste, %	72,5	70,8	70,7	71,1	71,5	71,8
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,1	-8,2	-5,1	-4,0	-3,5	-3,2
Valtio	-1,2	-7,3	-3,4	-2,8	-2,5	-2,2
Paikallishallinto	-1,2	-0,7	-1,8	-1,4	-1,3	-1,3
Sosiaaliturvarahastot	1,2	-0,2	0,1	0,2	0,3	0,3
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,2	-5,5	-3,5	-3,0	-2,9	-3,0
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	59,4	71,3	73,5	75,5	77,4	78,7
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	44,3	54,8	55,8	56,9	58,0	58,6
Tuotantokulu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	1,6	-4,7	-2,8	-1,8	-1,0	-0,3

¹ Arviointi EU:n yhteisellä menetelmällä

Julkisyhteisöjen velka

3.3 Talousarvion 2021 valmistelun lähtökohdat Nurmijärvellä

Tulevat vuodet tulevat olemaan Nurmijärven kunnan taloudessa poikkeuksellisen haastavat. Vuonna 2018 tilikauden alijäämä painui 12,1 milj. euroon ja viime vuoden osalta lähes 16 milj. euroon. Alijäämäisiä tilikausia selittää erityisesti kunnan käyttötalousmenojen raju kasvu ja samanaikainen vetotulojen poikkeuksellisen heikko kehitys. Suurinta käyttötalousmenojen kasvu on ollut sosiaali- ja terveystaloudessa.

Kun palvelutuotannon nettomenojen kasvu aikavälillä 2016-2019 on ollut 29 miljoonaa euroa, on verotulojen kasvu jämähtänyt 8,2 miljoonaan euroon. Neljän edellisen vuoden aikana verotulot ovat siis yhteensä kasvaneet lähes saman verran mitä verotulojen tavanomainen 1-2 vuoden yhteenlaskettu kasvukehitys on ollut ennen vuotta 2016. Verotulojen kasvun alavireisyys viime vuosina on erityisen huolestuttavaa, sillä taloussuhdanteen huippuvuodet ovat ajoittuneet samalle ajanjaksolle. Kunnan lainakanta on tilikausien 2011-2019 aikana kasvanut 75,6 milj. eurosta 199,5 milj. euroon. Suhteellisen lyhyessä ajassa lainakanta on jo lähes kolminkertaistunut.

Kuluvan vuoden talousarvio laadittiin NUUKA-ohjelman pohjalta noin 6,9 milj. euroa ylijäämäiseksi, mutta sosiaali- ja terveystalouden ennakoitua suuremmasta kasvukehityksestä sekä koronan verotuloja heikentävistä vaikutuksista johtuen tilinpäätöksen kuluvaan vuoteen osalta on kääntynyt noin 3,6 milj. euroa alijäämäiseksi. Kunnan päivitetyn pitkän aikavälin talousennusteen (6/2020) perusteella vuodet tulevat jatkumaan tulevaisuudessa reilusti alijäämäisinä, mikäli tasapainottavia toimia käyttö- ja investointitaloudessa sekä mahdollisesti myös tulo- ja rahoituksessa ei tehdä. Päivitetyn talousennusteen muutos on poikkeuksellinen, sillä NUUKA-ohjelman voimassaoloajalle 2020-2026 on muodostunut uutta rahoitusvajetta yhteensä noin 130 milj. euroa suhteessa aikaisempaan ennusteeseen (6/2019).

Kuluvan vuoden tilinpäätöksen ennusteessa lainakannan arvioidaan nousevan 210 milj. euroon, mikäli käyttötalouden ja tulo- ja rahoituksen heikentymisestä aiheutunut rahoitusvaje katettaisiin kassaa supistamalla. NUUKA-ohjelman alkuperäisten tavoitteiden mukaan kunnan lainakannan tulisi korkeintaan olla vuoden 2026 loppuun mennessä 187 milj. euroa ja tämän saavuttaminen nykyisen talousennusteen perusteella on erittäin haastavaa.

Kunnan talouden elvyttäminen tulee edellyttämään merkittäviä tasapainotuksia käyttö- ja investointitalouteen. Talouden tasapainottamiseksi käynnistetään elokuussa 2020 NUUKA:n toimeenpano-ohjelman valmistelutyö ja samalla myös NUUKA-ohjelmaan esitetään tehtävän tarvittavat päivitykset. NUUKA-ohjelman osalta arvioitavaksi tulevat ainakin ohjelman voimassaoloajan pidentäminen, lainakantatavoitteen maltillinen nostaminen sekä henkilöstöratkaisuiden sisällyttäminen periaatelinjauksiin.

Tasapainottavien toimenpiteiden tulee kohdentua käyttötaloudessa sekä suoriin määräraha- ja tulo- ja rahoituksen vahvistamiseen kuin myös pidempiaikaisiin rakenteellisiin uudistuksiin. Rakenteellisissa muutoksissa erityisesti palveluverkkopäätöksillä ja prosessien yleisellä kehittämisellä tulisi tavoitella tuntuja pitkän aikavälin säästöjä sekä henkilöstökuluissa että toimitilojen ylläpitokuluissa. Myös omistamisen tehostaminen on tärkeää, jotta kunnan perustehtävien suorittamisen kannalta epätarkoituksenmukaisesta omaisuudesta päästään eroon ja varat vapautettua kunnalle strategisesti tärkeiden toimintojen resursointiin.

Kunnan nykyisen talousennusteen (6/2020) perusteella tuloslaskelman saattaminen tasapainoon edellyttää noin 14-16 milj. euron pysyvän tasapainotuksen aikavälillä 2021-2029. NUUKA:n toimenpideohjelman voimassaoloaika on tarkoituksenmukaista asettaa usealle vuodelle rakenteellisten uudistusten aseman järkevöittämiseksi.

Talousarviokehitys 2021 on laadittu siten, että ensimmäiset tasapainottavat toimenpiteet sisällytetään vuoden 2021 kunnanjohtajan talousarvioesitykseen. Vuoden 2021 osalta talousarviokehitys on laadittu erittäin tiukaksi erityisesti käyttötalouden osalta. Siitä huolimatta tilikauden alijäämäennuste on 7,1 milj.

euroa, erityisesti heikosta verotuloennusteesta johtuen. Maan hallitus arvioi syksyn budjettiriihessä kuntatalouden korona-tukitoimien mahdollista jatkoa vuodesta 2021 eteenpäin, joka osaltansa voi tuoda helpotusta kunnan heikkoon talousennusteeseen.

3.4 Talousarviokehys 2021

Talousarviokehys vuodelle 2021 on tehty ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen pohjalta. Käyttötalouden kehys on annettu toimiala- ja liikelaitostasolla nettomääräisenä (=toimintakate). Enimmäisinvestointin on kehyksessä määritelty bruttomääräisenä. Investointikehys vuodelle 2021 on 48,0 milj. euroa.

Talousarviokehysten asettamisessa on huomioitu NUUKA-ohjelman talouden tavoitteiden rinnalla vuoden 2019 tilinpäätös sekä kuluvaan vuoden tilinpäätösennuste. Kehysvalmistelun lähtökohtana on käyttötaloudessa ollut 2019 vuoden tilinpäätös. Tämän lisäksi toimialoja ja liikelaitoksia on ohjeistettu huomioidaan keskeisiä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia kuluvalta vuodelta, joita lähtötasona 2019 vuoden tilinpäätös ei sisällä.

Toimialojen ja liikelaitosten kehusehdotusten pohjalta on käyty neuvottelut toimialoittain, jonka jälkeen kehystä on tasapainotettu siten, että käyttötalouden kasvu on rajautunut vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden 2,2 milj. euroon (1,02%). Kuluvaan vuoden tilinpäätösennusteeseen nähden vuoden 2021 toimintakatteen arvioidaan laskevan 1,2 milj. euroa (-0,5%). Kehykseen sisältyviä alustavia tasapainotuksia tullaan kytkemään osaksi kunnan pitkän aikavälin talouden tasapainottamisohjelman valmistelua.

Käyttötaloudelle kustannuspaineita kuntatasolla syntyy vuonna 2021 erityisesti yleissitovista palkkaratkaisuista. Henkilöstökuluihin on kehyksessä varauduttu 1,5 prosentin korotuksella jonka euromääräinen vaikutus henkilöstökuluihin on noin 2,0 milj. euroa.

Toimialoilla kustannuspaineita syntyy muun muassa sisäilmaongelmien aiheuttamista väistöilakustannuksista, viime vuonna päätetystä alkuluokkatoiminnan laajentamisesta, vammaisopetuksen laajentumisesta, varhaiskasvatuksen palvelusetelin arvonkorotuksesta sekä Kelan työmarkkinatuen kuntaosuuksien noususta. Vastaavasti menohelpotuksia on arvioitu syntyvän muun muassa kotihoidontuen kuntalisän laskusta ja koulukuljetuksista. Muutoksia toimintatuotoissa ja -kuluissa on eritelty tarkemmin toimiala- ja liikelaitoskohtaisissa kehyslaskelmissa.

Sosiaali- ja terveystalouden ostojen on Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän (KEU-sote) ja kunnan välisten esineuvotteluiden perusteella arvioitu nousevan vuoden 2019 tilinpäätöksestä vain 0,3 milj. euroa (0,2%), joka perustuu KEU-soten tuottavuusohjelman mukaiseen kustannustason hidastamistavoitteeseen. Soten kehys on erittäin tavoitteellinen, kun huomioidaan ikääntymisestä johtuva palvelutarpeiden kasvupaine muun muassa terveystaloudessa ja asumispalveluissa sekä yleiset yksikkökustannusten nousupaineet, joita aiheutuu esimerkiksi yleissitovista palkankorotuksista ja ostopalveluiden hinnankorotuksista.

Käyttötalouden tuottoja kehyksessä nostavat pääasiassa heikossa käytössä olevan toimitilaomaisuuden realisointitavoitteet sekä tonttimyynnin vauhdittamistavoitteet.

Kehyksessä vuoden 2021 verotuloarvio perustuu Kuntaliiton 5/2020 veroennustekehikkoon ja kunnallisveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien on oletettu säilyvän kuluvaan vuoden tasossa. Koronasta johtuen kunnan nykyinen verotuloennuste on huomattavasti heikentynyt joulukuun 2019 ennusteesta. Korona vaikuttaa verotuloihin erityisesti palkansaajien lomautusten ja irtisanomisten sekä yrityssektorin verotettavien liikevoittojen supistumisen kautta. Ero ennusteiden välillä kaikkien verotulojen osalta on yhteensä -14,3 milj. euroa, josta valtaosa, noin 12,3 milj. euroa selittyy kunnallisverotulojen laskulla. Kehyksessä verotulojen arvioidaan nousevan kuluvaan vuoden tilinpäätösennusteesta noin 7,7 milj. euroa (4,0 %) ja vuoden 2019 tilinpäätöstasosta noin 10 milj. euroa (5,3 %). Verotulojen osalta ennakoitua siten absoluuttista kasvua aikaisempiin vuosiin, mutta pidemmän aikavälin tarkastelussa verotulojen kasvu

on erittäin vaikeaa, erityisesti, kun verotulojen kehityksessä huomioidaan kuluvan vuoden osalta toteutetut veronkorotuspäätökset sekä arvioidaan verojen kehitystä suhteessa palvelutuotannon kustannuskasvuun.

Valtionosuuksissa on huomioitu valtion kuntatalouden koronatuen sekä veronlykkäysmenettelyn kompensatioerän poistuminen vuodesta 2021 lähtien. Tämän perusteella valtionosuuksien arvioidaan laskevan kuluvan vuoden tilinpäätösennusteesta noin 11,2 milj. euroa (23,6 %). Vuoteen 2019 nähden valtionosuudet ovat kehityksessä 4,0 milj. euroa (12,4 %) korkeammat.

Rahoituserien, kuten lainojen korkokulujen ja Nurmijärven Sähkö Oy:n osinkotuottojen on arvioitu kehityksessä toteutuvan lähes 2019 vuoden tilinpäätösasossa. Lainakannan kasvuun liittyvää korkokulupainetta hillitsee uusien nostettavien lainojen toistaiseksi matala korkotaso sekä vanhojen korkeakorkoisten lainapääomien painoarvon pienentyminen lainasalkussa lyhennysten ja uudelleenrahoitustoimenpiteiden myötä.

Kunnan vuosikatteen arvioidaan kehityksessä asettuvan 13,9 milj. euroon. Vuosikatteella kyetään rahoittamaan investoinneista noin 30 prosenttia, jonka perusteella nettolainanoton arvioidaan asettuvan 30,5 milj. euroon. Siten kunnan lainakannan arvioidaan nousevan 240,2 milj. euroon vuoden 2021 loppuun mennessä.

Tiukasta käyttötalouden raamista huolimatta tilikauden alijäämäennuste on kehityksessä noin 7,1 milj. euroa. Kesän jälkeen käynnistyvän käyttö- ja investointitalouden tasapainotustyön tavoitteena on kääntää kunnan tuloslaskelmat ylijäämäisiksi lähivuosien aikana sekä ohjaamaan velkaantumiskehitys laskusuuntaan.

Tuloslaskelmaosa

Kunta + liikelaitokset (1 000€)	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	KEHYS 2021	Muutos €		Muutos %	
						TP19-KE21	TP19-KE21	TA20-KE21	TA20-KE21
Toimintatuotot	73 578	60 972	60 588	59 935	63 940	2 968	4,87	5,53	3 351
Toimintakulut	-281 020	-282 032	-277 450	-284 466	-287 244	-5 212	1,85	3,53	-9 793
Toimintakate	-207 442	-221 060	-216 862	-224 531	-223 304	-2 245	1,02	2,97	-6 442
Verotulot	183 173	189 728	206 452	192 005	199 715	9 987	5,26	-3,26	-6 737
<i>Kunnallisvero</i>	166 166	171 561	185 176	172 120	180 338	8 777	5,12	-2,61	-4 838
<i>Kiinteistövero</i>	9 376	9 555	12 087	11 338	12 039	2 484	26,00	-0,40	-48
<i>Yhteisövero</i>	7 631	8 613	9 189	8 547	7 338	-1 275	-14,80	-20,14	-1 851
Valtionosuudet	30 117	32 294	36 895	47 490	36 300	4 006	12,40	-1,61	-594
<i>VM vos</i>	37 066	38 867	43 568	54 015	42 825	3 958	10,18	-1,70	-743
<i>OKM vos</i>	-6 949	-6 573	-6 673	-6 525	-6 525	48	-0,73	-2,22	148
Verorahoitus	213 290	222 022	243 347	239 495	236 015	13 993	6,30	-3,01	-7 331
Rahoituserät, netto	900	1 320	910	880	1 200	-120	-9,09	31,87	290
Vuosikate	6 748	2 282	27 394	15 844	13 911	11 629	509,71	-49,22	-13 483
Poistot ja arvonalentumiset	-18 854	-18 033	-20 561	-19 497	-21 000	-2 967	16,45	2,13	-439
Tilikauden tulos	-12 106	-15 751	6 832	-3 653	-7 089	8 662	-54,99	-203,76	-13 921
Poistoeron lisäys/vähennys	13	13	13	13	13	0	0,00	0,00	0
Ylijäämä/alijäämä	-12 093	-15 738	6 845	-3 640	-7 076	8 662	-55,04	-203,38	-13 921

Rahoitusosa

Kunta + liikelaitokset (1 000 €)	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TPE 2020	KEHYS 2021
Vuosikate	6 747	2 282	27 394	15 844	13 911
Tulorahoituksen korjauuserät	-582	-2 393	-2 000	-2 000	-2 100
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	6 165	-111	25 394	13 844	11 811
Investointimenot	-29 992	-35 743	-40 846	-39 611	-48 000
Rah.osuudet investointimenoihin	995	601	1 330	1 330	1 216
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutust	2 580	4 335	3 500	3 500	4 500
Investointien rahavirta	-26 417	-30 807	-36 016	-34 781	-42 284
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 252	-30 918	-10 622	-20 937	-30 473
Antolainasaamisten muutokset	-462	245	0	0	0
Lainakannan muutokset	15 436	30 280	10 200	10 200	30 473
Lainojen lisäys	25 000	41 116	62 700	62 700	76 606
Lainojen vähennys	9 564	10 836	52 500	52 500	46 133
Lainakanta	169 247	199 527	209 727	209 727	240 200
Rahavarat	22 487	26 053	25 631	15 316	15 316
Nettovelka (rahavarat-lainat)	146 760	173 474	184 096	194 411	224 884

Käyttötalouden kehyslaskelmat

KOKO KUNTA SIS.LL	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	60 972 093	60 588 463	63 939 669	2 967 576	4,9 %	3 351 206	5,5 %
Toimintakulut	-282 031 842	-277 450 477	-287 243 970	-5 212 127	1,8 %	-9 793 493	3,5 %
Netto	-221 059 749	-216 862 014	-223 304 301	-2 244 551	1,0 %	-6 442 287	3,0 %

Sosiaali- ja terveystaloudet	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	69 396	0	0	-69 396	-100,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	-125 869 662	-118 527 064	-126 051 675	-182 012	0,1 %	-7 524 610	6,3 %
Netto	-125 800 266	-118 527 064	-126 051 675	-251 408	0,2 %	-7 524 610	6,3 %

Konsernipalveluiden toimiala	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	2 759 441	2 490 038	2 360 154	-399 287	-14,5 %	-129 884	-5,2 %
Toimintakulut	-12 448 978	-12 394 673	-12 443 122	5 856	0,0 %	-48 449	0,4 %
Netto	-9 689 537	-9 904 635	-10 082 968	-393 431	4,1 %	-178 333	1,8 %

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	5 872 922	4 952 835	5 729 215	-143 707	-2,4 %	776 380	15,7 %
Toimintakulut	-96 977 926	-99 006 763	-99 741 140	-2 763 214	2,8 %	-734 377	0,7 %
Netto	-91 105 004	-94 053 928	-94 011 925	-2 906 921	3,2 %	42 003	0,0 %

Ympäristötoimiala	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	33 454 196	33 761 740	35 113 500	1 659 304	5,0 %	1 351 760	4,0 %
Toimintakulut	-32 192 657	-32 126 369	-33 548 233	-1 355 576	4,2 %	-1 421 864	4,4 %
Netto	1 261 539	1 635 371	1 565 267	303 728	24,1 %	-70 104	-4,3 %

Nurmijärven vesi -liikelaitos	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	8 736 820	8 732 050	10 011 000	1 274 180	14,6 %	1 278 950	14,6 %
Toimintakulut	-4 544 980	-4 891 605	-4 965 000	-420 020	9,2 %	-73 395	1,5 %
Netto	4 191 840	3 840 445	5 046 000	854 160	20,4 %	1 205 555	31,4 %

Aleksia -liikelaitos	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos € TP19-KE21	Muutos % TP19-KE21	Muutos € TA20-KE21	Muutos % TA20-KE21
Toimintatuotot	10 079 317	10 651 800	10 725 800	646 483	6,4 %	74 000	0,7 %
Toimintakulut	-9 997 640	-10 504 003	-10 494 800	-497 160	5,0 %	9 203	-0,1 %
Netto	81 678	147 797	231 000	149 322	182,8 %	83 203	56,3 %

Sosiaali- ja terveystuotot

Tuottojen lisäys "+", tuottojen vähennys "-"
Menojen lisäys "-", menojen vähennys "+"

	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C (TP19-KE21)	Muutos% (TP19-KE21)	Muutos C (TA20-KE21)	Muutos% (TA20-KE21)	Muutoksen peruste
Toimintatuotot								
Myyntituotot	60 523	0	0	-60 523	-100,0 %	0	0,0 %	
Maksutuotot	3 788	0	0	-3 788	-100,0 %	0	0,0 %	
Tuet ja avustukset	1 164	0	0	-1 164	-100,0 %	0	0,0 %	
Muut toimintatuotot	3 921	0	0	-3 921	-100,0 %	0	0,0 %	
Toimintatuotot yhteensä	69 396	0	0	-69 396	-100,0 %	0	0,0 %	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-1 319 572	-1 400 000	-1 400 000	-80 428	6,1 %	0	0,0 %	
Palvelujen ostot	-124 183 382	-117 127 064	-124 651 675	-468 292	0,4 %	-7 524 610	6,4 %	
Aineet, tarv. ja tavarat	-10 813	0	0	10 813	-100,0 %	0	0,0 %	
Avustukset	-14 711	0	0	14 711	-100,0 %	0	0,0 %	
Muut toimintakulut	-341 184	0	0	341 184	-100,0 %	0	0,0 %	
Toimintakulut yhteensä	-125 869 662	-118 527 064	-126 051 675	-182 012	0,1 %	-7 524 610	6,3 %	

Sosiaali- ja terveystuotot

	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C	Muutos %	Muutos C	Muutos %
Toimintatuotot	69 396	0	0	-69 396	-100,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	-125 869 662	-118 527 064	-126 051 675	-182 012	0,1 %	-7 524 610	6,3 %
Netto	-125 800 266	-118 527 064	-126 051 675	-251 408	0,2 %	-7 524 610	6,3 %

Konsernipalvelut

Tuottojen lisäys "+", tuottojen vähennys "-"
Menojen lisäys "-", menojen vähennys "+"

	TP 2019 *	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C (TP19-KE21)	Muutos% (TP19-KE21)	Muutos C (TA20-KE21)	Muutos% (TA20-KE21)	Muutoksen peruste
Toimintatuotot								
Myyntituotot	2 224 407	2 236 188	1 931 795	-292 612	-13,2 %	-304 393	-13,6 %	sisäisten tuottojen pienentyminen
Maksutuotot	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %	
Tuet ja avustukset	358 770	167 750	327 759	-31 011	-8,6 %	160 009	95,4 %	
Muut toimintatuotot	176 263	86 100	100 600	-75 663	-42,9 %	14 500	16,8 %	
Toimintatuotot yhteensä	2 759 441	2 490 038	2 360 154	-399 287	-14,5 %	-129 884	-5,2 %	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-4 277 821	-4 382 765	-4 443 000	-165 179	3,9 %	-60 235	1,4 %	Kuntavaalit 2021 vaikutus palkkakuluihin -50ke, luottamushenkilöpalkkiot
Palvelujen ostot	-4 446 630	-4 771 005	-4 396 203	50 427	-1,1 %	374 802	-7,9 %	
Aineet, tarv. ja tavarat	-141 410	-177 875	-133 951	7 459	-5,3 %	43 924	-24,7 %	
Avustukset	-2 444 734	-2 203 400	-2 629 000	-184 266	7,5 %	-425 600	19,3 %	Lisätty ylimmän päätöksenteon avustuskohdeet
Muut toimintakulut	-1 138 383	-859 627	-840 968	297 415	-26,1 %	18 659	-2,2 %	
Toimintakulut yhteensä	-12 448 978	-12 394 673	-12 443 122	5 856	0,0 %	-48 449	0,4 %	

Konsernipalvelut

	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C	Muutos %	Muutos C	Muutos %
Toimintatuotot	2 759 441	2 490 038	2 360 154	-399 287	-14,5 %	-129 884	-5,2 %
Toimintakulut	-12 448 978	-12 394 673	-12 443 122	5 856	0,0 %	-48 449	0,4 %
Netto	-9 689 537	-9 904 635	-10 082 968	-393 431	4,1 %	-178 333	1,8 %

* Lisätty ylimmän päätöksenteon erät

Yhteiset toiminnot, Rajamäen uimahalli, tarkastuslautakunta

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Tuottojen lisäys "+", tuottojen vähennys "-"
Menojen lisäys "-", menojen vähennys "+"

	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C (TP19-KE21)	Muutos% (TP19-KE21)	Muutos C (TA20-KE21)	Muutos% (TA20-KE21)	Muutoksen peruste
Toimintatuotot								
Myyntituotot	1 187 035	847 535	1 009 236	-177 799	-15,0 %	161 701	19,1 %	Sääksi -30 000, laskennalliset korvaukset -147 800
Maksutuotot	3 101 755	3 211 800	3 194 294	92 539	3,0 %	-17 506	-0,5 %	päivähoitomaksut +100 000, liikunnan tuotot -5 000
Tuet ja avustukset	1 227 955	524 500	1 169 508	-58 447	-4,8 %	645 008	123,0 %	kirjasto ja kulttuuri -37276, etsivä nuorisotyö 25 000, hankkeet -44 531
Muut toimintatuotot	356 177	369 000	356 177	0	0,0 %	-12 823	-3,5 %	
Toimintatuotot yhteensä	5 872 922	4 952 835	5 729 215	-143 707	-2,4 %	776 380	15,7 %	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-54 795 987	-55 414 256	-57 075 899	-2 279 912	4,2 %	-1 661 643	3,0 %	palkankorotusvaraus 1,2 % * 1,5 %, alkuluokka -317 374, vammalaisopetus -252 397 + virat 1.8.20 -> -208 300, Vasikomäki -100 000, etsivä nuorisotyö -34 000, kotoutumispalvelut +147 800, kuraattori -50 600, psykologi -56 200; A2-kielen opetuksen lopetus +24 000; psykologin rekrytointiin jäädytys +56 200 (rekrytointi v. 2022); kirjaston vuosilomasijaiset + 5 000
Palvelujen ostot	-16 186 397	-16 488 001	-16 521 673	-335 276	2,1 %	-33 672	0,2 %	kotikuntakorvaus -120 000, työnohjaus/koulutus/asiantuntijapalvel. + 26 300, sisäinen ICT -324 263, kulttuuripolku -13 000, kirjasto ja kulttuuri +35 000, siivouskulut kirjasto ja kasvun ja oppimisen -20 000, kuraattorin ostopalvelut +29 200, IPC-työnohjaus -6 000, Aura-järjestelmä -28 800; koulukuljetukset + 100 000; halta konsultointipalvel. +8 000; Kouluikkuna +6 700; majoitus ja rav.palvel. +5 000
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 948 306	-2 745 033	-2 729 466	218 840	-7,4 %	15 567	-0,6 %	Lukion määräraha -20 000 (2020) kalusto +181 900, psykologien tarvikehankinnat -5 000; kalusto +20 000; tsototarv. ja kirjallisuus +35 000
Avustukset	-7 280 672	-8 027 598	-6 562 182	718 490	-9,9 %	1 465 416	-18,3 %	kotihoidon tuki + kuntalaisä +600 000, palveluseteli -163 800, taiteen perusopetus +30 000, liikunnan tila-avustus -8000; kotihoidontuki +150 000; taiteen perusop. + 11 000; kulttuuriv. + 5 000; nuorten kesätyöllistäminen + 100 000
Muut toimintakulut	-15 766 565	-16 331 875	-16 851 920	-1 085 355	6,9 %	-520 045	3,2 %	sis. vuokrat -1044 525, ICT-leasing -54 400
Toimintakulut yhteensä	-96 977 926	-99 006 763	-99 741 140	-2 763 214	2,8 %	-734 377	0,7 %	
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala								
	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C	Muutos %	Muutos C	Muutos %	
Toimintatuotot	5 872 922	4 952 835	5 729 215	-143 707	-2,4 %	776 380	15,7 %	
Toimintakulut	-96 977 926	-99 006 763	-99 741 140	-2 763 214	2,8 %	-734 377	0,7 %	
Netto	-91 105 004	-94 053 928	-94 011 925	-2 906 921	3,2 %	42 003	0,0 %	

Ympäristötoimiala

Tuottojen lisäys "+", tuottojen vähennys "-"
Menojen lisäys "+", menojen vähennys "-"

	TP 2019 *	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C (TP19-KE21)	Muutos % (TP19-KE21)	Muutos C (TA20-KE21)	Muutos % (TA20-KE21)	Muutoksen peruste
Toimintatuotot								
Myyntituotot	2 438 499	2 385 500	2 399 540	-38 959	-1,6 %	14 040	0,6 %	
Maksutuotot	2 339 009	2 648 000	2 648 000	308 991	13,2 %	0	0,0 %	
Tuet ja avustukset	262 731	295 000	246 000	-16 731	-6,4 %	-49 000	-16,6 %	Joukkoliikennetuen taso 200.000euroa/vuosi on realistinen arvio
Muut toimintatuotot	28 413 958	28 433 240	29 819 960	1 406 002	4,9 %	1 386 720	4,9 %	Tontin myynnin lisääminen ylipäättään ja yritystonttien myynnin tehostaminen + 1,5 Me. Maanvuokrien korotus markkinahintaisiksi. Kunnan omaisuuden realisoiminen + 500 000 e. Indeksikorotus 1 % sisäisiin vuokriin.
Toimintatuotot yhteensä	33 454 196	33 761 740	35 113 500	1 659 304	5,0 %	1 351 760	4,0 %	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-7 006 811	-7 297 020	-7 326 545	-319 734	4,6 %	-29 525	0,4 %	Palkankorotusvaraus Vuonna 2019 täyttämättä olleet vakanssit -280 000 e, ympäristöasiantuntija 2020 alkaen -50 000 e, tehtävien uudelleen järjestelyt +35 000 e, hiekan poistoa ei ylittöinä +2 000 e (poisto kestää pidempään)
Palvelujen ostot	-15 467 535	-14 345 399	-14 383 400	1 084 135	-7,0 %	-38 001	0,3 %	Joukkoliikenne -100 000 e, Yksityisteiden kp +500 000 e siirretty avustuksiin, Klaukkalantie kaduksi ja kunnan vastuulle -200 000 e, Siistiksi/laatuson parantaminen -30 000 e (sis. viheraluiden laatuson laskemisen +20 000 e), volyymlisäys/v -30 000 euroa & sopimuskorotukset -30 000 e, Keskusvaraston uudistus/kehittäminen -40 000 e, luistelukenttien vähentäminen +21 000 e, lämmitettävä tekonurmi suljettuna 2 kk +20 000 e, urheilukenttien laatuson +20 000 e,
Aineet, tarv. ja tavarat	-5 626 559	-5 767 830	-5 847 028	-220 469	3,9 %	-79 198	1,4 %	Sopimuskorotukset. Eerjäkustannusten nousu. Energiansäästöhankeet +20 000 e) Katuvalojen sammustus kesäkaudella +20 000 e
Avustukset	-50 000	-75 000	-400 000	-350 000	700,0 %	-325 000	433,3 %	Siirretty yksityisteiden kunnossapitokulut avustuksiin, avustusten vähennys +150 000 e
Muut toimintakulut	-4 041 751	-4 641 120	-5 591 260	-1 549 509	38,3 %	-950 140	20,5 %	Lisä- ja väistötilat -0,9 Me, sopimuskorotukset
Toimintakulut yhteensä	-32 192 657	-32 126 369	-33 548 233	-1 355 576	4,2 %	-1 421 864	4,4 %	
Ympäristötoimiala								
Toimintatuotot	33 454 196	33 761 740	35 113 500	1 659 304	5,0 %	1 351 760	4,0 %	
Toimintakulut	-32 192 657	-32 126 369	-33 548 233	-1 355 576	4,2 %	-1 421 864	4,4 %	
Netto	1 261 539	1 635 371	1 565 267	303 728	24,1 %	-70 104	-4,3 %	

* Lisätty omaisuuden tuotot ja hallinta

Nurmijärven vesi

Tuottojen lisäys "+", tuottojen vähennys "-"
Menojen lisäys "+", menojen vähennys "-"

	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C (TP19-KE21)	Muutos% (TP19-KE21)	Muutos C (TA20-KE21)	Muutos% (TA20-KE21)	Muutoksen peruste
Toimintatuotot								
Myyntituotot	8 487 979	8 467 050	9 746 000	1 258 021	14,8 %	1 278 950	15,1 %	Nurmijärven Veden talousmallin mukaisesti käyttömaksuja korotetaan 7 % ja perusmaksuja 15 %. Vesimaksujen korotus on välttämätön tulossa olevien isojen investointien takia.
Maksutuotot	0	0	0	0	0,0 %			
Tuet ja avustukset	18 418	3 500	0	-18 418	-100,0 %	-3 500	-100,0 %	
Muut toimintatuotot	230 423	261 500	265 000	34 577	15,0 %	3 500	1,3 %	
Toimintatuotot yhteensä	8 736 820	8 732 050	10 011 000	1 274 180	14,6 %	1 278 950	14,6 %	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-1 229 481	-1 418 440	-1 420 000	-190 519	15,5 %	-1 560	0,1 %	Nurmijärven Vedessä on vuosina 2019-2020 ollut täyttämättä useampia vakansseja, mistä syystä vuoden 2019 toteutuneet henkilöstökulut ja vuoden 2020 ovk 1 annettu ennuste ovat alkuperäisiä TA:ita alhaisempia. HUOM! Kauden 3 % yleiskorotusta ei ole huomioitu luvussa.
Palvelujen ostot	-2 018 147	-2 049 955	-2 105 000	-86 853	4,3 %	-55 045	2,7 %	Jätevesilietteiden jatkokäsittelyn sopimus on voimassa 4/2021. Tulee varautua siihen, että uuden sopimuksen hinnat ovat huomattavasti korkeammat. Oletus perustuu muiden vesihuoltolaitosten kilpailutuksiin. Leasing-autojen määrä lisääntyy 2 kappaleella.
Aineet, tarv. ja tavarat	-1 183 833	-1 296 400	-1 310 000	-126 167	10,7 %	-13 600	1,0 %	Vedenkäytön kasvun seurauksena pumppausmäärät kasvavat ja jätevedenpuhdistamoilla kuormitus kasvaa ->sähköä kuluu enemmän.
Avustukset	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %	
Muut toimintakulut	-113 517	-126 810	-130 000	-16 483	14,5 %	-3 190	2,5 %	
Toimintakulut yhteensä	-4 544 980	-4 891 605	-4 965 000	-420 020	9,2 %	-73 395	1,5 %	
Nurmijärven Vesi	KP 2019	TA 2019	KEHYS 2021	Muutos C	Muutos %	Muutos C	Muutos %	
Toimintatuotot	8 736 820	8 732 050	10 011 000	1 274 180	14,6 %	1 278 950	14,6 %	
Toimintakulut	-4 544 980	-4 891 605	-4 965 000	-420 020	9,2 %	-73 395	1,5 %	
Netto	4 191 840	3 840 445	5 046 000	854 160	20,4 %	1 205 555	31,4 %	

Aleksia

Tuottojen lisäys "+", tuottojen vähennys "-"
Menojen lisäys "+", menojen vähennys "-"

	TP 2019	TA 2020	KEHYS 2021	Muutos C (TP19-KE21)	Muutos% (TP19-KE21)	Muutos C (TA20-KE21)	Muutos% (TA20-KE21)	Muutoksen peruste
Toimintatuotot								
Myyntituotot	9 828 715	10 438 331	10 512 331	683 616	7,0 %	74 000	0,7 %	Metsolan palvelun lisäys päivähoidolta Aleksiaan (Palkat siv kuluineen ja vuokra 60 000€ + 14 000 €)
Maksutuotot	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %	
Tuet ja avustukset	66 357	58 700	58 700	-7 657	-11,5 %	0	0,0 %	
Muut toimintatuotot	184 245	154 769	154 769	-29 476	-16,0 %	0	0,0 %	
Toimintatuotot yhteensä	10 079 317	10 651 800	10 725 800	646 483	6,4 %	74 000	0,7 %	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	-5 623 755	-5 729 268	-5 835 207	-211 452	3,8 %	-105 939	1,8 %	HENKILÖSTÖ: Isoniitun ja Harjulan koulun siivous 3,7 hlö siirtynyt Aleksialle (vrt v. 2019) Metsolan päiväkodin ruokapalveluyö siirtynyt päivähoidolta Aleksiaan + 2 henkilöä, Aleksian uusi organisaatio -2 henkilöä PALVELUT: Siivous - 17 000 €, ruoka + 17 000 €
Palvelujen ostot	-1 212 171	-1 241 034	-1 241 034	-28 863	2,4 %	0	0,0 %	
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 522 502	-2 615 227	-2 515 227	7 275	-0,3 %	100 000	-3,8 %	
Avustukset	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %	
Muut toimintakulut	-639 211	-918 474	-903 332	-264 121	41,3 %	15 142	-1,6 %	Metsolan päiväkodin keittiön vuokra +14 000 €, muut toimintakulut -38 000 € (aluekeittiosuunnittelu)
Toimintakulut yhteensä	-9 997 640	-10 504 003	-10 494 800	-497 160	5,0 %	9 203	-0,1 %	
Aleksia	TP 2019	TA 2019	KEHYS 2021	Muutos C	Muutos %	Muutos C	Muutos %	
Toimintatuotot	10 079 317	10 651 800	10 725 800	646 483	6,4 %	74 000	0,7 %	
Toimintakulut	-9 997 640	-10 504 003	-10 494 800	-497 160	5,0 %	9 203	-0,1 %	
Netto	81 678	147 797	231 000	149 322	182,8 %	83 203	56,3 %	

4. Liitteet

Kuntastrategia 2018-2025

Nurmijärven kestävä kasvu –ohjelma (NUUKA)

Talousarvion laadintaohje 2021-2023